

MILIEURAMA

6

CHOOZ:

een keerpunt!

Bond Beter Leefmilieu- Vlaanderen v.z.w.

MILIEURAMA IS HET POPULAIR
MAANDBLAD VAN DE BOND BETER
LEEFMILIEU-VLAANDEREN.

Redactie en administratie:
Aarlenstraat 25, 1040 Brussel.
Tel.: 02/230.94.10.

Jaarabonnement: 300 fr. te storten op
rekeningnummer 427-9082201-48 van
de Bond Beter Leefmilieu-Vlaanderen.
Steunabonnement: 500 fr.
Abonnement buitenland: 350 fr.
Cultureeljongeren-paspoort, Plus-drie-
pas, Cultureel paspoort anders-valie-
den: 240 fr.
Los nummer: 40 fr.

Hoofredakteur en verantwoordelijke
uitgever: Roeland Dirks.

Medewerkers: Dirk Van Melkebeke, Lie-
ve Grauls, Bart Van Waelderen, Em-
manuel Ampe (V.V.M.I.), Marleen De
Haen, Martin Besieux, Jaak Vander-
mosten, Ben Faes.
Lay-out: Wim Vermeylen, Erik Osselaer.
Druk: EPO, Berchem.

Copyright:
Overname van artikels wordt aanbevo-
len, mits schriftelijke toelating en bron-
vermelding.

KRINGLOOPPAPIER IS
MILIEUVRIENDELIJK

ILLUSTRATIES:

Roeland Dirks: pag. 4; 25; 27.
J.L. Lejeune: pag. 16.
Kris Mergan: pag. 19; 20.
POUR: pag. 1; 6; 7.
Luc Verhaegen: pag. 24.
Stefan Verwey: pag. 37.

Inhoud.

EDITORIAAL.
Roeland Dirks. ...3

Chooz: komt er niet!
Dirk Van Melkebeke. ...6

DOSSIER: gewestplannen.
Bart Van Waelderen. ...8

Eén jaar Landschapspark
Krekengebied.
Dirk De Roose ...17

PERS EN MILIEU.
Erik Osselaer. ...19

1984: Big Brother
milieubewust?
Roeland Dirks ...23

INSPRAAK: Over nationale
veiligheid.
Hubert V. David. ...29

KORTE BERICHTEN. ...33

PUBLIKATIES. ...37

PORTRET: Milieufederatie
Oost-Vlaanderen. ...42

KALENDER. ...43

pld.
15.6.81
2

Editoriaal

Roeland Dirks.

Waarom zijn de gewestplannen zo rood?

Het gerechtelijk onderzoek naar mogelijke misbruiken bij het tot stand komen van de Vlaamse gewestplannen is geen toeval. Bond Beter Leefmilieu publiceerde vorig jaar nog een kritisch dossier naar aanleiding van de "goedkeuring" van het voorlaatste gewestplan (Antwerpen) en ging, samen met de Regionale Aktiegroep Dender en Schelde (RALDES) in beroep bij de Raad van State tegen de wijziging van de toepassingsvoorschriften (onder impuls van de huidige premier!), nadat de inspraakprocedure was afgesloten. Na het verkavelingsschandaal te De Panne, zijn belangengroepen druk in de weer om een duinenstrook te Westende (Middelkerke) te verkavelen, ondanks de gewestplannen; dit alles terwijl ruim dertig van de verkavelingen in dit lage land bij de zee onbewoond zijn gebleven. Grondspekulatie (in vele gevallen met zwart geld) mag eerste-minister Eyskens in deze krisistijd niet onverschillig laten. Voor het Hoog Komitee van Toezicht liggen een groot aantal flagrante overtredingen klaar in de dossiers van de milieugroepen die, zoals nog te vaak wordt vergeten, ijveren voor het algemeen belang.

Dat milieugroepen tot nu toe weinig gehoor vonden, valt te betreuren. Alle pogingen om betrouwbare vertegenwoordigers af te vaardigen in de regionale adviescommissies mislukten. Staatssekretaris Akkermans en de provinciegouverneurs gaven in deze aangelegenheid blijk van weinig goede wil en een vergaande onverschilligheid t.a.v. de gewettigde beklomernissen van de milieuorganisaties.

De Bond Beter Leefmilieu is voorstander van ruimtelijke ordening, omdat dit de enige mogelijkheid is om te overleven. Een krachtig beleid gericht op het algemeen welzijn is daartoe een eerste vereiste, waarbij de afspraken van financiële belangengroepen niet langer doorslaggevend mogen zijn. Wie dit niet kan aanvaarden zal moeten rekening houden met een groeiend verzet, waarvan de gevolgen nauwelijks te overzien zijn. Dat de regering daarvoor de verantwoordelijkheid draagt, is zondermeer duidelijk.

Waarom de gewestplannen te rood en te weinig groen gekleurd werden, zal de komende maanden blijken...

Zure regen: een wereldprobleem.

Intussen werd op 12 mei jl. te Göteborg (Zweden) de wereld gealarmeerd voor een levensgroot probleem, vergelijkbaar met de uitdroging van de Sahel-landen en de rooibouw op het tropisch oerwoud. Het verband tussen een hinderprobleem (luchtvervuiling) en natuurbeschoud (de Skandinavische en Canadese meren) werd ondubbelzinnig aangetoond. Een reden te meer om een sterk "ondeelbaar" milieufront, zoals de Bond Beter Leefmilieu het altijd heeft verdedigd, verder uit te bouwen!

organismen; in Canada is de toestand bijzonder ernstig; in Duitsland zijn hele naaldbossen aangetast; in Polen zijn tal van monumenten afgebrokkeld door corrosie; de vruchtbaarheid van de getroffen gebieden is verminderd, evenals de houtproduktiekapaciteit; in Skandinavië en Noord-Amerika is zelfs het drinkwater besmet.

De zure regen ontstaat door zwaveldioxide en stikstofdioxide, die vooral vrijkomen bij de verbranding van olie en steenkool en in de lucht over duizenden kilometers worden uitgevoerd. De verbrandingsgassen in België

Toevoeging van kalk in tal van Zweedse en Noorse meren om de verzuring van het water tegen te gaan.

De gevolgen van de zure neerslag zijn dramatisch: in duizenden Noorse en Zweedse meren stierven talrijke vissoorten en andere

dragen bijgevolg bij tot de effecten in Skandinavië.

De internationale milieukonferentie te Göteborg, waaraan ook de Bond Beter Leefmilieu deelnam, samen met 50 milieuorganisaties uit Europa en Noord-Amerika, heeft een resolutie aangenomen, waarin ondermeer wordt aangedrongen op energiebesparende maatregelen, de ontwikkeling van hernieuwbare energiebronnen, de vermindering van de SO₂-emissie en de onmiddellijke ratifikatie en toepassing van de konventie over de internationale luchtverontreiniging die op 13 november 1979 te Genève tot stand kwam.

De Göteborg-konferentie heeft de zure regens een van de meest alarmerende milieuproblemen van deze tijd genoemd en een nieuwe conferentie in het vooruitzicht gesteld 1982 te Stockholm.

"Milieurama" brengt volgende maand een uitvoerige bijdrage over dit ernstig probleem, door een medewerker die te Göteborg daartoe bereid werd gevonden.

(Kern)energie: taboe?

De jongste oproep van de Verenigde Aktiegroepen voor Kernstop voor een brede maatschappelijke discussie over energie, de handhaving van het bestaand nucleair moratorium en de grondige voorbereiding van het parlementair energiedebat wordt gesteund door de Bond Beter Leefmilieu.

Met debatavonden te Gent, Antwerpen, Oostende, Brussel en Alken, brachten de Verenigde Aktiegroepen voor Kernstop, met eigen middelen, de brede maatschappelijke discussie op gang. De onverschilligheid van de regering in dit verband is tekenend.

De pogingen van de elektriciteitsproducenten om, ondermeer via het controlekomitee voor gas en elektriciteit, de minister van Economische Zaken te verplichten de bouw van nieuwe kerncentrales binnen de regering te verdedigen, zijn in strijd met het bestaande kernmoratorium. Bovendien mag de vereiste, wettelijke parlementaire inspraak inzake de eventuele heropening van de opwerkingsfabriek Eurochemic te Dessel door de regering niet worden voorgesteld als een parlementair energiedebat. Integendeel, zowel de brede maatschappelijke discussie als het daaropvolgend parlementair energiedebat moeten eerst grondig worden voorbereid binnen alle partijpolitieke en sociale organisaties. De regering moet daartoe nu de nodige initiatieven nemen.

CHOOZ: een keerpunt

Dirk Van Melkebeke.

De milieubeweging en meer bepaald het FAW (Front d'Action Wallon) kan even stoom aflaten. Na maandenlange agitatie: petitie's, perskonferenties, manifestaties (de laatste op 1 mei met zijn 1500 deelnemers mocht gerust een succes worden genoemd gezien de dunne bevolkingsdichtheid van het inplantingsgebied en het brutale optreden van de politie bij diverse gelegenheden) is een rustpauze meer dan verdiend.

Was het een gunstig voorteken dat deze manifestatie uitgerekend op het feest van de arbeid bijzonder

slaagde om de overwinning van de socialist MITTERAND op 10 mei in de Franse presidentsverkiezingen aan te kondigen?

Wij laten het in het midden, maar een onomstootbaar feit is dat met de verkiezing van F. Mitterand het FAW alle redenen heeft tot optimisme: Mitterand heeft namelijk in een brief van 24/4 jl. aan het FAW formeel beloofd geen kerncentrale te bouwen in Chooz. Dit standpunt wordt trouwens bevestigd door de beslissing van de Parti Socialiste van Frankrijk om alle beslissingen over de bouw van 12 kerncentrales uit te stellen en de bouw van een kerncentrale

Betogers bij de, met prikkeldraad versperde, reeds bestaande centrale.

in PLOGOFF en CHOOZ af te gelasten. Dit laatste feit is eens te meer een bewijs dat volgehouden strijd van bevolking en militanten wel degelijk een invloed kan uitoefenen op de beslissing van de overheid.

Er is meer: de atoomlobby in Frankrijk (en ook in België) zal, eens de pil van de nederlaag doorgeslikt, alles in het werk stellen om toch hun nukkleair door te drukken tegen de wil van de betrokken bevolking. Hoe

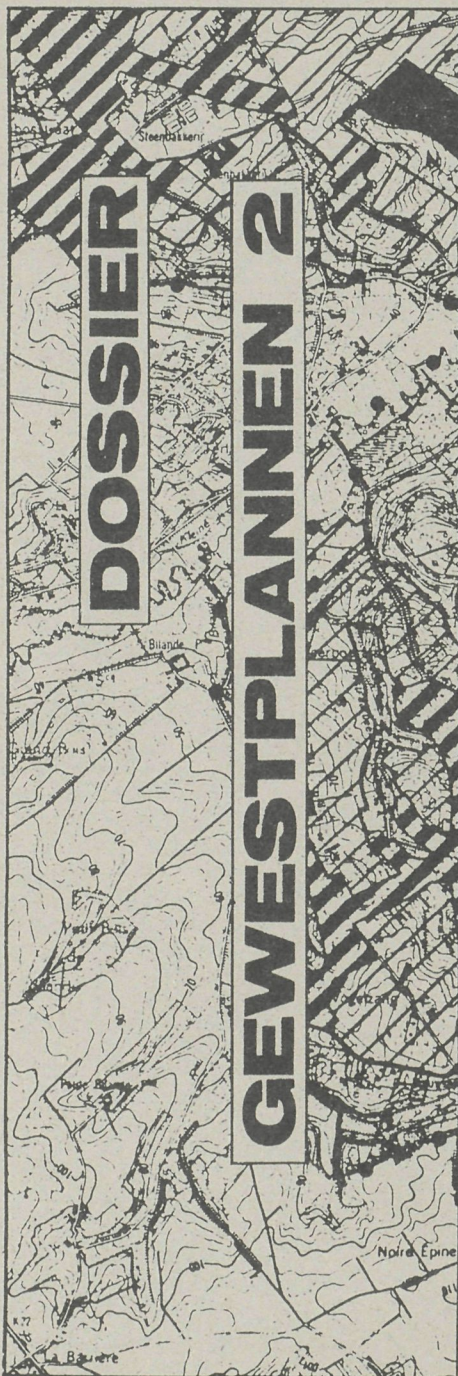

Ondanks de brutale repressie, toch een overwinning.

Het afvoeren van de plannen voor een centrale in Chooz betekent eveneens een nederlaag voor hen in België die gerekend hadden op de bouw ervan. Het is een afstrafing voor de politiek van de Belgische regering die de centrale van Chooz als onomkoombaar feit heeft aanvaard en zelfs zo verging om een stuwdam op de Houille en de deelname van de Belgische elektriciteitsproducenten als pasmunt voor te stellen. Er kan dus gesteld worden dat de leefmilieubeweging een sukses heeft geboekt, maar toch blijft waakzaamheid geboden. Zonder al te fatalistische te zijn, weten wij toch, ondanks de duidelijke en vergaande belofte van Mitterand, wat een verkiezingsbelofte in het algemeen waard is.

machting deze heren (en ook dames) wel zijn, daar kunnen wij in ons landje van atoombelofte van meepraten, waar "socialistische" ministers zich vergaand engageren (en compromiteren) in het opdringen van kernenergie aan de bevolking, zonder dat er om de mening van die bevolking wordt gevraagd, laat staan rekening mee gehouden.

Maar ja, minister Claes drukte het duidelijk uit toen hij weigerde een delegatie van arbeiders van een of ander bedrijf dat met sluiting wordt bedreigd, te ontvangen: "DAT IS HIER GEEN REPUBLIEK HE !!!". In Frankrijk wel en het verschil zal hem daar in wel zitten.

BART VAN WAELDEREN.

Vorige maand publiceerden we het eerste deel van het dossier gewestplannen, dat meer bepaald handelde over hun tot standkoming, de rol van de inspraak van de bevolking. Het tweede deel bespreekt het wonen, de integratie en het beleid, de praktische toepassing en een nieuwe aanpak. Zouden de gewestplannen en de wet op de stedenbouw en de ruimtelijke ordening dan toch de bedenkelijke faam van België, als lelijkste land ter wereld, kunnen ombuigen?

Gewestplannen en wonen.

Gewestplannen zouden de oprukkende verstedelijking een definitief halt toeroepen! Niet alleen ontbreekt het aan positief optreden, maar bovendien worden overtredingen niet effectief bestraft. Vele illegale optrekjes versieren nog steeds het landschap, terwijl honderden vonnissen op een uitvoering wachten. Het uitblijven van een geloofwaardig beleid is voor velen een stimulans om het pad van de illegaliteit te bewandelen. Van afbraak komt toch niets in huis! Of het in de toekomst zal veranderen is een andere vraag. Nu reeds wordt ijverig gespekuleerd op een mogelijke wijziging of herziening van de gewestplannen. Sommige kopers hopen dat hun stukje grond, bij aankoop, gelegen aan de rand van de bouwzone, er later om een of andere reden zal worden in opgenomen. Als in dit landje niet spoedig een totale mentaliteitsverandering komt, van hoog tot laag, zal men niet ver komen met

de ruimtelijke ordening. We moesten het roer omgooien. Zoniet kunnen we de gewestplannen opbergen en zeggen dat we toch mooie kleurtjes hebben aangebracht.

Het percentage woongebied in de totale Vlaamse oppervlakte bedraagt ongeveer 12%, waarbij nog een 2,5% woonuitbreidingsgebied kan worden gevoegd. Tachtig procent van Vlaanderen heeft een onduidelijk karakter. Toch werd in bepaalde gewestplannen duidelijk geopteerd in de richting van verstedelijking. (zie tabel)

- Aalst	14,22%
- Gentse en Kanaalzone	14,67%
- Halle-Vilvoorde-Asse	14,79%
- Mechelen	16,07%
- Kortrijk	17,28%
- Hasselt-Genk	17,34%
- Leuven	17,75%
- Antwerpen	28,44%

We moeten opmerken dat deze verstedelijkingstendens ook kan te wijten zijn aan een overschatting van de behoefte "wonen".

Niet alleen ten aanzien van de woongebieden is er geen eenduidige beleidslijn terug te vinden in de gewestplannen, maar ook met betrekking tot de woonuitbreidingsgebieden geldt deze vaststelling. In bepaalde plannen werd geopteerd voor ruimere woongebieden en kleine woonuitbreidingen. (Bijvoorbeeld Middenkust Oostende, Antwerpen, Mechelen, Leuven...) In andere gewestplannen werden ruimere woonuitbreidingsgebieden en relatief kleine woongebieden (bijvoorbeeld Oude-naarde, Sint-Niklaas-Lokeren, Dendermonde...). Het is niet verwonderlijk dat hier en daar naar

een maximalisatie van beide zones wordt gestreefd zoals bijvoorbeeld in Gent-Kanaalzone, Eeklo-Aalter, Hasselt-Genk,...

Een vergelijking tussen voorontwerp- en ontwerp-gewestplannen is verhelderend. Oprukkende bebouwing en toenemende verstedelijking laten ook hier hun sporen na. De oppervlakte woongebied uit de voorontwerpen is immers te vergelijken met de som van woon- en woonuitbreidingsgebieden aangeduid in de gewestplannen. Men dient er echter wel rekening mee te houden dat woonuitbreidingsgebieden niet voorkomen op de voorontwerpen. De afbakeningen werden globaal uitgewerkt door beroep te doen op een bouwperimeter, waardoor ook achterliggende gronden werden opgenomen. In de ontwerpen gebeurde de afbakening van de woonoppervlakten percelsgewijs. Dit betekent dat de woonzones aangeduid in de voorontwerpen gemaximaliseerd werden, m.a.w. dat de effectief bebouwbare oppervlakte kleiner is dan de cijfers in de bijgaande tabel weergegeven.

DE BESTEMMINGEN IN DE GEWESTPLANNEN VAN VLAANDEREN.

Gewestplan	Bestemming in ontwerp-gewestplan (in % van de tot. opp.)					Tot. opp. woonzone en woonuitbreidingsgebieden (in ha.)	
	Woon- gebied	Woonuitbr. gebied	Industrie	Gemeenschaps- uitrustingen.	Landelijk gebied	Voor- ontwerp	Ontwerp
1. Westkust-Veurne	9,74	1,12	1,24	0,45	87,45	1 867	1 803
2. Middenkust-Oostende	11,58	0,83	5,34	0,56	81,70	2 638	2 580
3. Brugge-Oostkust	9,70	1,63	3,69	0,52	84,46	6 593	6 597
4. Diksmuide-Torhout	4,68	1,28	0,88	0,28	92,87	3 342	3 680
5. Ieper-Poperingen	5,00	1,37	1,15	0,39	92,09	3 087	4 066
6. Roeselaere-Tielt	11,22	1,92	2,44	0,58	83,83	6 468	8 005
7. Kortrijk	17,29	3,87	2,67	1,11	75,06	8 335	8 402
8. Gentse en Kanaalzone	14,67	4,40	6,90	1,89	72,13	-	14 840
9. Eeklo-Aalter	14,00	4,33	2,31	0,27	79,09	3 779	3 686
10. Dendermonde	6,34	2,42	1,08	0,04	90,13	4 638	4 455
11. Oudenaarde	8,13	4,19	2,03	0,27	85,39	7 872	6 812
12. Aalst-Ninove	14,22	3,68	1,40	1,67	79,04	6 977	9 325
13. St.-Niklaas-Lokeren	9,88	3,23	14,03	1,09	71,78	6 796	6 726
14. Antwerpen	28,44	2,33	14,19	3,59	51,45	17 201	17 449
15. Mechelen	16,07	1,47	4,52	1,69	76,24	5 331	9 315
16. Turnhout	9,81	2,29	1,33	0,88	85,70	8 341	12 270
17. Herentals-Mol	10,71	2,50	3,10	1,11	82,58	9 849	10 448
18. Neerpelt-Bree	8,71	1,94	3,46	0,60	85,29	-	6 520
19. Hasselt-Genk	17,34	4,15	5,62	1,45	71,43	-	17 885
20. Limburgse Maaskant							
21. St.-Truiden-Tongeren	7,25	1,71	0,77	0,42	89,85	3 754	5 967
22. Aarschot-Diest	8,60	1,88	0,80	0,15	88,57	3 682	3 845
23. Leuven	17,75	2,07	1,35	2,81	76,02	8 437	9 535
24. Tienen-Landen	7,14	1,32	1,38	0,46	89,70	3 676	2 945
25. Halle-Vilvoorde-Asse	14,79	2,62	2,99	1,21	78,38	21 168	16 772
Vlaanderen	11,92	2,52	3,61	1,05	80,87	143 831	154 683

Aldus blijkt dat in 13 Vlaamse gewestplannen de woonoppervlakte is toegenomen. Een aantal spektakulaire wijzigingen zijn te melden. Het gewestplan Mechelen spant de kroon met een vergroting van 43% t.o.v. de voorontwerpen. Andere opmerkelijke uitbreidingen vinden we in St-Truiden-Tongeren (+37%), Turnhout (+32%), Aalst-Ninove-Geraardsbergen-Zottegem (+25%) en Ieper-Poperinge (+24%). De voornaamste oppervlakteverminderingen worden aangetroffen in de gewestplannen Halle-Vilvoorde-Asse (-21%) en Tienen-Landen (-20%). Voor Vlaanderen in haar totaliteit komt dit neer op een toename van de bodembestemming "wonen" met 7%, dit enkel voor de overgang van de voorontwerpen naar de ontwerpfase.

In Vlaanderen is er naast 160.000 ha. bestemd als woongebied, nog ongeveer 34.000 ha. voorzien voor woonuitbreidingen. Door het intekenen van deze gebieden poogde de staatssekretaris de verstedelijking in de hand te houden. Een aantal woongebieden zouden tijdelijk aan de markt worden onttrokken. Wanneer in de effectieve woonzones de bouwmogelijkheden voor een groot deel uitgeput zijn, kunnen deze gebieden worden ontgonnen. Woonuitbreidingen zijn in feite reservegebieden. Doch de praktijk beslist anders. Op financieel profijit gerichte promotoren palmen ook deze gebieden in en bouwen verder. Ondanks de gewestplannen rukt de stad naar zijn woonwijken op. Is weldra nieuwe bouwgrond noodzakelijk? Een vraag die vele natuurbeschermers doet rillen.

Bodembestemmend eindtoestandplan.

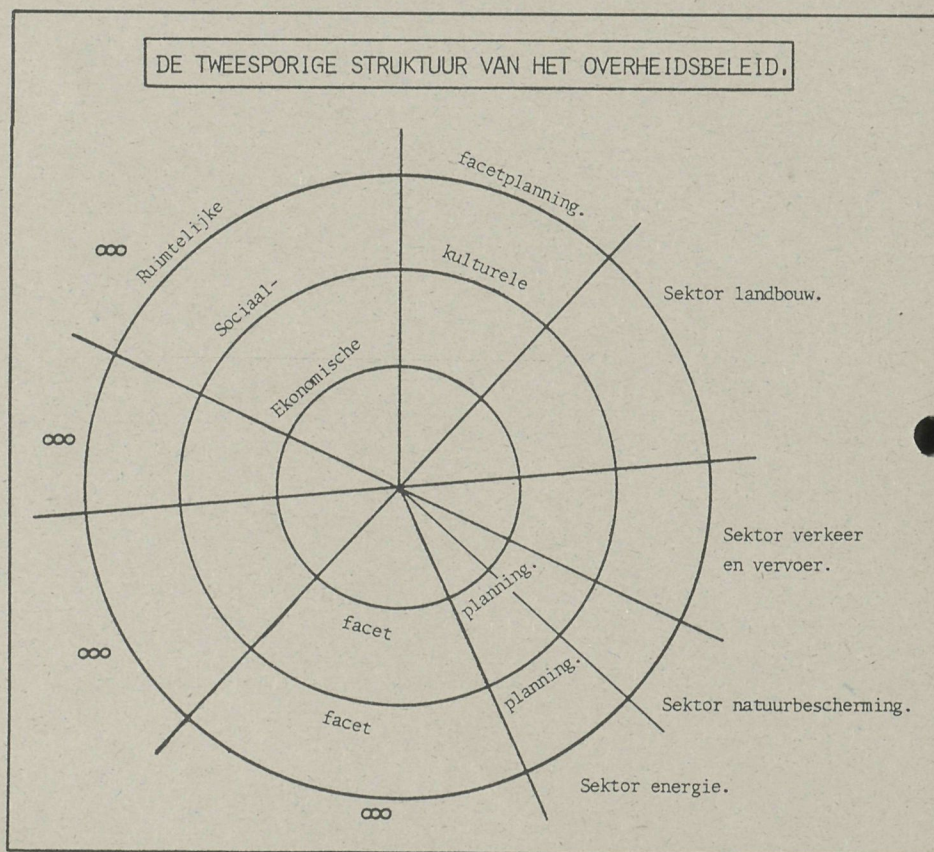
Gelukkig behoort de planning als een éénmalige activiteit stillaan tot het verleden. Een eindtoestandplan zoals een gewestplan is een stroef instrument. Veranderende feitelijke inzichten en maatschappelijke evoluties kunnen slechts ingebracht worden via planherziening en een nieuw Koninklijk Besluit. Een dergelijke werkwijze verplicht veel te vroegtijdige beslissingen te nemen. Mogelijke alternatieven en varianten worden automatisch voor de toekomst uitgesloten. Andere vormen van bodemgebruik zijn niet meer mogelijk, of men moet de wet overtreden. De rechtszekerheid verplicht te kiezen, hoe weinig inzichten, informatie of visie men op het beslissende ogenblik ook moge hebben.

Voor het proces van veranderingen wordt weinig marge gelaten zodat gewestplannen snel aan een veroudering onderhevig zijn. Het plan kan na verloop van tijd herzien worden, maar dat is dan weer een moeilijke politieke beslissing waar de bevolking geen vat op heeft. Van nieuwe, herziene gewestplannen is voorlopig geen sprake. Wel denkt men aan een elegante manier om deze gewestplannen, waar weinigen echt gelukkig mee zijn, af te voeren. Naarmate streekplannen worden opgesteld kunnen de gewestplannen voorlopig behouden blijven als A.P.A. voor die gemeenten die geen algemeen gemeentelijk plan of een structuurplan bezitten. Op deze wijze is een geleidelijke vervanging mogelijk zonder een vacuüm te creëren. Kleine veran-

deringen kunnen eventueel via een B.P.A. worden aangebracht.

Gewestplannen zitten verstrikt in een dualiteit. Ze vormen immers het hoogste feitelijke plan-niveau in België. Anderzijds noodzaakte het ontbreken van gemeentelijke aanlegplannen een voortdurende specificering naar het gemeentelijk niveau toe. Hun gedetailleerdheid geeft de indruk een verzameling A.P.A.'s te zijn. De inhoud van een plan moet zich beperken tot datgene wat relevant is voor het behandelen van het niveau. Zo wordt voldoende ruimte gelaten voor de eigenheid van andere plannen.

Zoneringsplannen leggen de bodembestemming voor een heel gebied vast met behulp van een aantal kleuren en symbolen. De vraag rijst of het zoneren de complexiteit van het ruimtelijk gebeuren kan weergeven. Bij een dergelijke voorstellingswijze eist de konkrete bodembestemming onmiddellijk alle aandacht voor zich op. Ligt mijn perceeltje wel in de geschikte zone? De basisvisie, die toch de kern van een plan vormt, ver-vaaft of komt helemaal niet meer aan bod. Is dit ook niet gebeurd met de gewestplannen? Primeert het bodemgebruik niet op de voor-schriften en de uitgangsvisie?

Integratie en beleid.

De wisselwerking tussen de verschillende domeinen waar aan planning wordt gedaan is al te vaak zoek. Naast het ruimtelijk facet kent de planning ook op economisch en sociaal-kultureel domein een eigen ontwikkeling. Deze facetten van het overheidsbeleid zijn niet terug te vinden in één enkel departement. Hoewel de doorstroming van ruimtelijke informatie werd verzekerd, was de respons vanuit de andere domeinen erg gering.

Een ervaringsfeit is dat het beleid nog steeds samenvalt met een departement of een dienst. Het verwezenlijken van de sektoriële plannen wordt een doel op zich. Dat deze problemen in een ruimer geheel moeten kaderen wordt al vlug vergeten. De noodlottige gevolgen zijn legio. Het staat vast dat elke maatregel, elke activiteit zijn konsekventies heeft op andere terreinen. Zo wordt het verkeer maar al te vaak als een zelfstandig gebeuren benaderd. Verkeer en vervoer zijn immers duidelijk afgeleide activiteiten die worden veroorzaakt door het ruimtelijk uiteenleggen van op elkaar betrokken activiteiten. De combinatie wonen, werken, winkelen vraagt in onze mobiele maatschappij een groot aantal verplaatsingen. Een verkeersstudie kan zich dan ook niet beperken tot verkeer en vervoer alleen, maar heeft duidelijke uitspraken nodig over de verkeersveroorzakende activiteit.

Deze sterke sektoriële versnippering van het ruimtelijke planingsgebeuren maakt het geheel vrij onoverzichtelijk. Volks-

huisvesting, landinrichting, wegenbouw,... hebben allen hun eigen greep op de ruimte. De gewestplannen zijn dan ook een poging om hierin enige coördinatie te brengen.

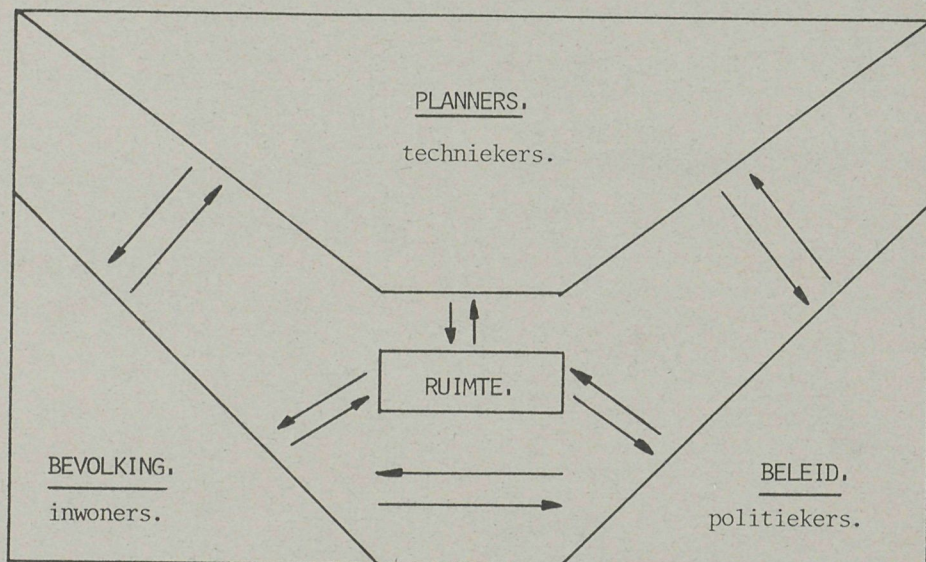
De huidige plannen van aanleg zijn passieve documenten. Zij laten niet toe een echt ruimtelijk beleid te voeren. Handelen wil zeggen dat men niet in planvoorstellen blijft steken. Ruimtelijke ordening is meer dan het opstellen van mooie gesofistikeerde plannen, het is het aan de hand van voorstellen de gewenste veranderingen in de bestaansruimte aan te brengen. De nodige instrumenten en middelen moeten ter beschikking gesteld worden om de voorstellen in praktijk om te zetten. Een beleid dat zich beperkt tot het toetsen van particuliere en openbare initiatieven aan de voorschriften van een plan, is wat al te pover. Op deze wijze realiseert men immers geen plan.

Een sociaal verantwoord grondbeleid is volgens velen noodzakelijk om de bestemmingen van de gronden in de gewestplannen te kunnen realiseren. Rechtszekerheid moet echter voor alle betrokken partijen gewaarborgd blijven. Nog steeds blijven we kampen met stijgende grondprijzen. Het zo begeerde stukje grond wordt er haast onbetaalbaar bij. De grondspeculatie moet dringend bedwongen worden. Daarom zijn prijsbeheersende maatregelen van de overheid hoogst noodzakelijk, in afwachting van een moeilijk te realiseren grondbeleid. Plannen van aanleg zijn slechts één van de instrumenten in het voeren van een ruimtelijk beleid. Een ruim gekoördineerd optreden moet de samenhang van de talrijke beslissingen verzekeren.

Nieuwe aanpak!

Vroeger werd planning als een louter technisch proces gezien, waarlangs parallel het beleid werkzaam was. De bevolking kwam er helemaal niet bij te pas. Meer en meer wordt men zich er van bewust dat planning een aktiviteit is waar drie partijen actief bij betrokken zijn.

ferentieerd qua aard, wensen en macht. Ook de bevolking met zijn vele individuele belangen en regulerende eenheden zoals grote concerns, drukkingsgroepen,... is minder homogeen dan algemeen gedacht. Gelijklopende belangen en gezamenlijke frontvorming zijn ver zoek. Het verschil tussen bouwpromotoren, grondspekulanten en gewone grondgebruikers is maar al te duidelijk. Beiden vertegenwoordigen echter de bevolking.

Planners, overheid en bevolking moeten als gelijkwaardige partij- en aan het planningsgebeuren kunnen deelnemen.

Doch de werkelijkheid is meer. Het is zonder meer duidelijk dat deze drie groepen "akteurs" niet homogeen zijn. Zowel de overheid met zijn vele diensten, kommissies, raden en organisatieniveau's als de planningsinstanties, met verschillende niveau's en wisselende verhoudingen met andere diensten, zijn intern zeer gedif-

Hun macht om op het ruimtelijk gebeuren in te grijpen is totaal verschillend. Machtige promotoren handelen maar al te vaak tegen de belangen van een gedeelte van de bevolking in, waartoe zij echter ook behoren.

Konflikten, binnen de naar buiten zo stabiele groepen zijn onvermijdelijk. Voldoende inzicht in elkaars belangenvelden is een absolute noodzaak voor een goede ruimtelijke planning. Alzo kan men het aantal onvoorziene kon-

ken. Een intensieve, aangepaste informatie-uitwisseling en een permanent overleg zijn hiertoe essentiële bestanddelen.

In praktijk.

Het is inmiddels duidelijk geworden dat de traditionele planning, gericht op een eindsituatie niet meer aan de verwachtingen voldoet. We zullen geleidelijk moeten afstappen van een mooi op kaart gebrachte toekomst. Ruimtelijke planning moet immers een antwoord geven op de problematiek van elk ogenblik. De structuurplanning wordt daarom door velen aanzien als het ideale werkinstrument voor de toekomst. Het is een mogelijk antwoord op de gebreken van de klassieke planning.

Het afleveren van plannen is niet langer meer het eindpunt van de planningswerkzaamheden. Langzaam maar zeker wordt de uitvoeringsfase een onderdeel van het proces. Belangrijk is dat vooraf een programmatie en fasering wordt opgesteld. Er wordt aandacht besteed aan wie wat moet doen, op welk ogenblik en tegen welke prijs. Elke actie moet gestimuleerd worden. Dit vooral als reactie tegen de passieve houding in het domein van de hedendaagse ruimtelijke planning. Tevens beantwoordt een dergelijke aanpak aan de hedendaagse realiteit, waarin omwille van de beperkte middelen niet alles gelijktijdig kan worden gerealiseerd. Het stellen van prioriteiten blijkt dus noodzakelijk. Structuurplannen zijn dus complexe dokumenten die zowel een kartografisch plan, een programma voor te ondernemen handelingen als een zo nauwkeurig mogelijke raming van de nodige financiële

verbintenissen bevatten.

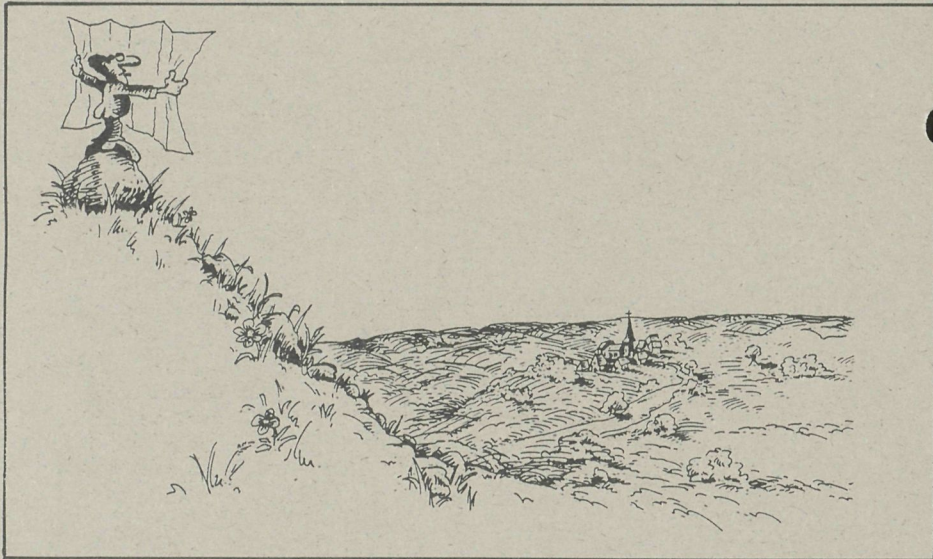
Op het niveau van de gegevensopnamen, dient gestreefd te worden naar een beperkte, probleemgerichte survey. Men moet er over waken niet opnieuw te vervallen in het oude euvel en de manie van de alles bevattende informatie. Het bestuderen en analyseren wordt percies daarom vaak een doel op zich (bijvoorbeeld Leuven, Mechelen...). Het overgrote deel van de inspanningen moet immers gericht zijn op de kwaliteit van de gegevensopname en niet op de oeverloze, vaak nutteloze gegevensopname. Veel kennis heeft betrekking op evoluerende fenomenen. Daaruit volgt dat het pakket gegevens, waarop een ruimtelijk beleid wordt gebouwd, een voortdurende aanpassing behoeft. Op dit vlak schort er heel wat. Het gaat niet op om voor eens en altijd een survey op te stellen, een continue informatie-inzameling is onafwendbaar.

Structuurplanning is per definitie continu. Hierdoor reageert men op de eindtoestandplannen, die de lokalisatie van activiteiten op een bepaald moment weer geven. In praktijk is gebleken dat dit soort plannen, meestal doorkruist worden door onverwachte gebeurtenissen, veranderde opvattingen en door de onmogelijkheid de feitelijke gang van zaken volledig te beheersen. De stroeve juridische structuur, een waarborg voor de rechtszekerheid, laat een snelle aanpassing niet toe. Planherziening is het enige alternatief. Flexibiliteit moet worden verzekerd. Het is een voorwaarde om aan de maatschappelijke dynamiek te beantwoorden. Doch de nodige omzichtigheid is geboden, daar de inertie van heel wat dingen niet mag worden

onderschat. Investerings met een lange afschrijffperiode kunnen zo maar niet genegeerd worden. Planning moet in deze optiek gezien worden als een kontinu proces, waarin doeleinden aangepast worden aan veranderende inzichten.

plan kan de basis zijn van meer konkrete plannen. De goedkeuring van een B.P.A. zou dan heelwat minder problemen opleveren.

Gedurende het planningsgebeuren moet een antwoord gevonden wor-

Het structuurplan, zonder bindend karakter, is het inspraakinstrument bij voorkeur. Het raadplegen van de bevolking krijgt er een dubbel doel. Op deze wijze kunnen supplementaire informatie en inzichten worden verzameld, die de uiteindelijke voorstellen kunnen verrijken. Tevens biedt een dergelijke aanpak de mogelijkheid de betrokkenen van bij het begin in het proces te integreren. Dit is een noodzakelijke voorwaarde voor "echte" inspraak. Beslissingen moeten immers in overeenstemming zijn met de behoeften van zoveel mogelijk mensen en niet steeds met de verlangens van de machtigen onder hen. Hoofddoel van de inspraak is het beschermen van de zwaksten. Een met "echte" inspraak voorbereid structuur-

den op de drievoudige vraag, wat moeten we doen, wat kunnen we doen en wat zullen we doen. Bij de probleemformulering moeten de drie belangengroepen, burgers, beleid en planners een effectieve inbreng hebben. Vervolgens kan de haalbaarheid van de verschillende voorstellen worden overwogen. Dit mag echter geen criterium op zichzelf worden. Hoe beter doenbaar is immers nog geen garantie voor de kwaliteit van het voorstel. Het stellen van prioriteiten en het opmaken van een fasering moet de aktie op gang brengen. Het bekijken en bespreken van de resultaten is de start voor een continue ruimtelijke planning.

Een jaar Landschapspark Krekengebied.

DIRK DE ROOSE.

Begin 1979 dachten een aantal mensen van de Koninklijke Vereniging voor Natuur- en Stedschoon aan het Krekengebied als landschapspark. Toen de Koning Boudewijnstichting ter gelegenheid van 150 jaar België "groene" projecten wilde realiseren, hadden beide partijen elkaar vlug gevonden. De uitvoering zou berusten bij Bond Beter Leefmilieu-Vlaanderen, terwijl de provincie Oost-Vlaanderen bereid was de studie, samen met de Koning Boudewijnstichting, te financieren.

In de lente van vorig jaar kon de ploeg aan het werk. Het team was samengesteld uit twee bedienden, een tuin- en landschapsarchitecte, een bioloog, een kunsthistorika en een landbouwingenieur.

Landschapspark.

Het doel van een landschapspark bestaat erin het landschap zo gaaf mogelijk te houden, de natuur een kans te geven, het kultuur-

patrimonium te bewaren, de leefbaarheid van het gebied te bevorderen, de edukatiemogelijkheden te benutten en een zekere vorm van wandeltoerisme aan te moedigen. Wat daarentegen moet worden vermeden, zijn grootschalige projecten, verdere vervuiling van de waterlopen, vervlakking van het landschap, verarming van fauna en flora en meer gekommercialiseerd toerisme, zoals caravanings, lunaparken en grote speelparken.

De bedoeling van het project was na te gaan of het Krekengebied in aanmerking kon komen als landschapspark. Daarom werd een inventaris opgemaakt van de verschillende elementen. Bodemgebruik en landschap zijn op kaart gebracht. Er werden ruwe plantenopnamen gemaakt en alle gebouwen daterende van voor de eerste wereldoorlog werden geregistreerd. Naast deze gegevens werden aan de hand van literatuur en van vertrouwelijke bronnen allerlei lijsten samengesteld, ondermeer van de flora, de vogels en de insecten (vooral de nachtvlinders). Al deze infor-

matie zal samen met algemene gegevens over het gebied, gebundeld worden in een compendium, dat nog deze zomer wordt uitgegeven. Bestellingen zijn nu reeds mogelijk.

in samenwerking met de gemeentebesturen; landschapsverbetering, in overleg met de landbouwers en met een minimum aan kosten. Hoeveverfraaiing en streekeigen beplanting zijn daar voorbeelden

De Grote Geul in Meerdonk.

Toekomst.

Het provinciebestuur van Oost-Vlaanderen vond deze studie zo interessant dat het bereid is om het projekt over te nemen en verder uit te werken, in overleg met de eerste initiatiefnemers. Meer dan op de inventarisatie zal de nadruk gelegd worden op animatie en promotie door middel van uitgestipte wandelpaden, brochures, lessenreeksen over kreken en polders, enz. Door een sociologisch onderzoek zal nagegaan worden hoe de bevolking staat tegenover een landschapspark. Ook konkrete resultaten worden in het vooruitzicht gesteld, zoals het heraanplanten van bomenrijen,

van. De provinciale landbouwkamer keurde vorig jaar een subsidiering van 50% van de plantkosten goed, tot een maximum van 5000 frank. Daar kom je ver mee als je inheemse planten gebruikt.

Verder zal worden nagegaan hoe nieuw-, vernieuw- en hoevebouw best kan worden ingeschakeld in het landschap en de bestaande bebouwing.

Voor bijkomende inlichtingen, geleide wandelingen, bestellingen van het compendium, vrijwillige samenwerking, gelieve kontakt op te nemen met het sekretariaat. Gemeentehuis, Verhegenplein te Verrebroek (Beveren).

Pers en Milieu.

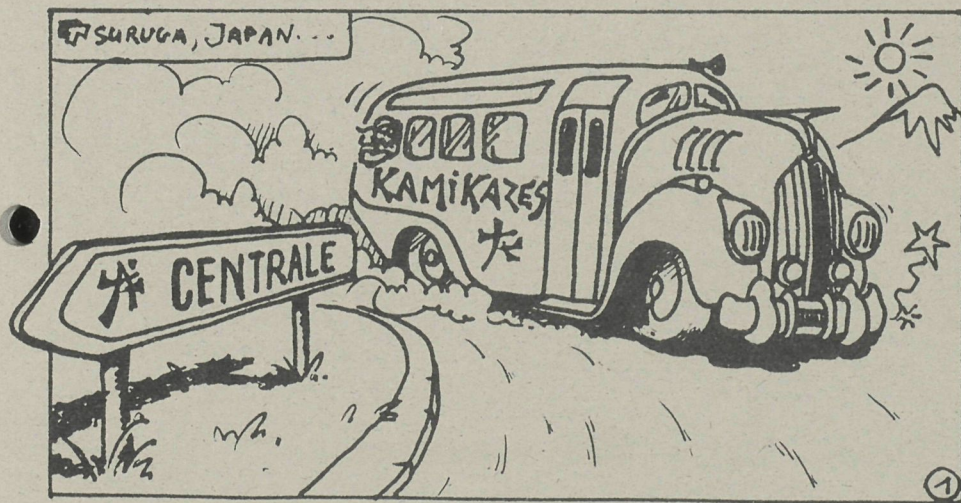
ERIK OSSELAER

Deze rubriek geeft een overzicht van het belangrijkste actuele milieunieuws uit de nederlandstalige pers van april en mei 1981.

Kern- en alternatieve energie.

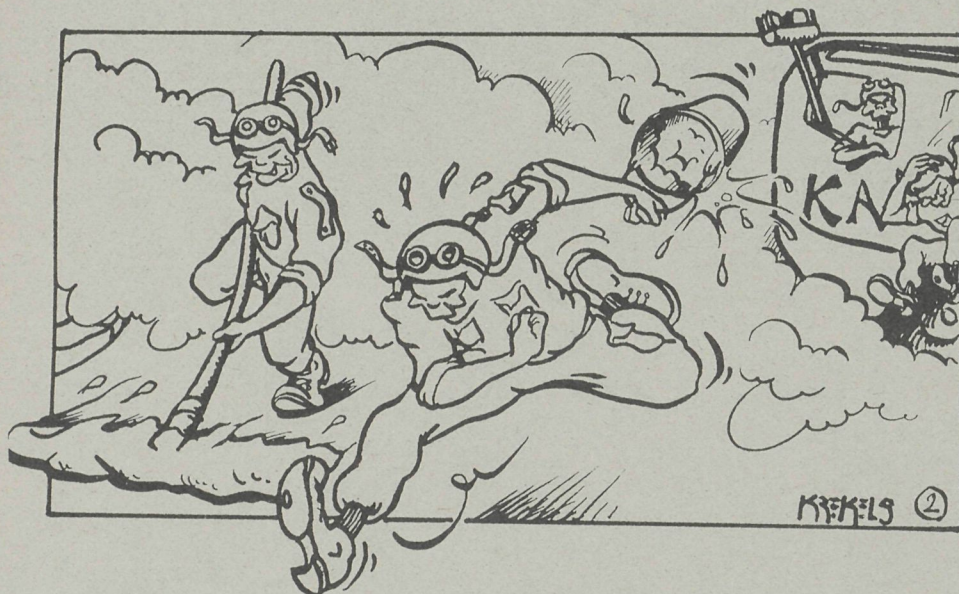
In Japan heerst grote beroering nadat een ernstig ongeval in de kerncentrale van Tsuruga door de directie anderhalve maand werd verzwezen. Er werd 46.000 liter besmet koelwater in zee geloosd, waarna arbeiders werden verplicht de vloer te dweilen. 365 mensen werden besmet en de schade aan de visstand is niet te overzien.

groepen voor Kernstop (VAKS) wezen echter op veiligheidsovertredingen in de kerncentrales Doel 1 en 2, die bleven doorwerken toen de hulpkring voor evacuatie van radio-actieve gassen onbruikbaar was, wegens onderhoudswerken. Bij een eventuele lek zouden de gassen dan niet naar de hiervoor bestemde opslagtanks afgevoerd kunnen worden, maar rechtstreeks in de atmosfeer terechtkomen. Ondanks latent gevaar voor de bevolking, kon de Belgische overheid weinig invloed uitoefenen om de bouw van vier kerncentrales te Chooz te verhinderen. Het blijft wachten op de definitieve Franse beslissing.

Volgens de vakbonden en de Belgische Verenigde Elektriciteitsbedrijven kan dit bij ons niet gebeuren. Hier gelden immers strengere veiligheidsvoorschriften. De Verenigde Actie- Het jaarverslag 1980 van de Belgische Federatie van Elektriciteitsproducenten meldt een daling van het elektriciteitsverbruik per inwoner in de E.G. met 1%. In 1985 zouden

75% van onze primaire energiebehoefte gedekt worden door vaste brandstoffen (steenkool en kern-energie), naar het heet om minder olie-afhankelijk te zijn.

Groningen bewijst dat het anders kan. In de wijk Beijum gaat men honderd zonnewoningen bouwen. De zonnewarmte, door zonnepanelen opgevangen, wordt ondergronds opgeslagen om in de winter gebruikt te worden. Men hoopt 75% gasverbruik te besparen.

Ook Prof. Van Overstraeten van het ESAT-laboratorium van de K.U.L. gelooft in de optimalisering van zonne-energie als energiebron. Hij slaagde erin zonnecellen te produceren aan de lopende band. Intussen werd aan de Siciliaanse vulkaan Etna de eerste Europese zonne-centrale "Eurelios" in bedrijf genomen. De centrale levert elektriciteit aan de gemeente Adriano.

Waterverontreiniging.

De waterzuiveringsmaatschappij van het Kustbekken wil zelf aan geplande vervuiling gaan doen door het industrieel en huishoudelijk afvalwater van Veurne in het kanaal Nieuwpoort-Duinkerke te lozen. Tevens wordt een optie genomen om de kleiputten van Snaaskerke te gebruiken als stortplaats voor chemisch slib uit de zuiveringsinstallatie van Oostende. Het gemeentebestuur van Tielrode daarentegen vroeg een voorlopige klassering van haar kleiputten om ze van storting te vrijwaren.

De Molse gemeenteraadsleden werden gealarmeerd door een opmerkelijk rapport over de Nete-vervuiling. Mol gaat de milieuproblematiek breder aanpakken en een begroting

voorzien om daadwerkelijk tot aktie te kunnen overgaan.

Op 13 april jl. hielden 150 leden van het Denderaktiekomitee een bootbetoging tegen de Dendervervuiling en de stortplaats de Vlamoven te Denderleeuw. De vervuillende industriën moeten hun verantwoordelijkheden opnemen en betalen!

Het Rijksdomein van Hofstade is ernstig vervuild. De NMBS trekt grote hoeveelheden water uit de vijvers voor industrieel gebruik te Schaarbeek. Door het bijpompen van vervuild Dijlewater doen de vijvers nu dienst als giftige bezinkingsputten.

Belgische en Nederlandse delegaties kwamen tot een akkoord m.b.t. het vervoer van gevaarlijke stoffen langs de Westerschelde (Gent, Antwerpen, Vlissingen en Terneuzen). Het eindrapport moet echter nog aan de betrokken ministers worden overgemaakt.

In West-Nederland hebben de waterleidingsbedrijven en waterschappen bij het gerechtshof in Straatsburg een bezwaarschrift ingediend tegen de lozingsvergunningen van afvalzouten in de Rijn door de kalimijnen in de Elzas. De lozingen moeten dalen van een jaargemiddelde van 130 tot 70 kg chloride per seconde.

Verder van huis startte onder impuls van de D.D.R., een groots opgezet programma voor de bescherming van de Baltische Zee. Later zullen we in een afzonderlijk uitgebreid artikel hierop terugkomen.

Voor de Zuidafrikaanse kust veroorzaakte de supertanker "Energie Endurance" een reusachtig oliespoor, evenwel zonder rechtstreeks vervuilingsgevaar voor de kusten.

Luchtverontreiniging.

Phillips Petroleum bleef een mercaptanengeur verspreiden, zelfs gedurende de sluiting, omdat er onderhoudswerken werden uitgevoerd. Daar de Phillips-direktie haar verantwoordelijkheid blijft negeren, diende Beter Leefmilieu Tessenderlo (BELT) naar aanleiding van een handtekeningenaktie, een klacht in tegen onbekenden. Er is grote nood aan een degelijk uitgebouwd controlemeetnet, omdat de huidige apparatuur slechts werkt nadat de stank wordt geroken.

Wegwerpverpakking.

De Europese Kommissie stelde een ontwerp-richtlijn op om nieuw verpakkingsmateriaal voor vloeibare levensmiddelen welke niet terugwinbaar zijn vanaf 1984 te beperken. De produktie van nieuw verpakkingsmateriaal verhoogt de vervuiling en kost teveel energie en grondstoffen.

Ruimtelijke ordening en stedenbouw.

Staatssekretaris Akkermans vaardigde richtlijnen uit waardoor de provinciale direkties sneller en zelfstandiger kunnen optreden bij de toepassing van de gewestplannen.

Om wildgroei te vermijden, diende kamerlid Gabriëls een wetsvoorstel in om een uitgebreid onderzoek vóór de aanleg van autowegen en bijhorende kunstwerken verplichtend te maken.

De onenigheid tussen het Aktiekomitee ter Beveiliging van het Leefmilieu op de Linkeroever (ABLLO) en het Sint-Niklaase stadsbestuur over de gedeeltelijke afbraak van het O.L.-Vrouweplein duurt voort.

Te Neerpede, de Brusselse overgang naar het Pajottenland, begonnen de werkzaamheden. De stad Brussel wil er een prestigieus recreatiepark aanleggen. Het standpunt van de vzw "Neerpede blijft!" is ondubbeltzinnig : er bestaat nog geen structuurplan en zonder bevolkingsraadpleging mag er niets gebeuren.

Natuur- en landschapsbescherming.

De Turnhoutse stadsdiensten maakten het moerassig gebied van de Aa schoon. De Wielewaal en Stad voor de Mens betreuren het weggappen van struiken en heesters, het te drastisch snoeien van bomen en de versnelde afwatering naar de Aa, omdat de natuurbeschermers speciale maatregelen hadden getroffen om de watervoorraad, typisch voor het gebied, op peil te houden. Bosrietzangers en nachtegalen zullen hier niet vlug terugkeren. Over vogels gesproken : milieugroepen die de door vervuiling getroffen zeevogels langs ons strand verzamelen, maakten hun najaarsbalans op. Tijdens de voorbije winterperiode werden niet minder dan 45.000 vogels gevonden. Minder dan tien procent overleefde hun droevig lot.

Ook met onze dassen gaat het slecht. In de Ardennen en de Gaume huizen er nog amper 500. Zij zijn eveneens het slachtoffer van de vosvergassing, die deel uitmaken van de strijd tegen de hondsdoelheid.

"De Aktiegroep voor de verdediging van Kleine en Wilde Diersoorten" en de ornitologische studiegroep "AVES" verzetten zich met klem tegen deze barbaarse praktijken.

De Hoge Rielen en de Hoge Mouw worden bedreigd door de aanleg van een geplande omleidingsweg te Kasterlee.

Te Leuven maakt een BTK-ploeg een studie over de Kesselberg.

De Bond Beter Leefmilieu, streekfederatie Brugge wil dat het gemeentebestuur van Knokke-Heist het Park 58 als natuurgebied beschermt. Dit 5 ha groot park word bedreigd door motorcrossers en sluikestorters.

Belangrijke broed- en verblijfplaatsen van water- en trekvogels en de zoog- en rustgebieden van de zeehonden werden onder de werking van de Nederlandse Natuurbeschermingswet gebracht. Voor de overige delen van de Waddenzee wordt een beleid uitgestippeld dat rekening houdt met de natuur en de menselijke activiteiten.

Na veel negatief nieuws toch twee positieve feiten.

De Senaatskommissie voor Buitenlandse Zaken heeft de Konventie van Washington goedgekeurd. Als het Parlement volgt, zal de handel in bedreigde dier- en plantensoorten eindelijk aan banden worden gelegd. Anderzijds daagde de Europese Commissie België voor het Europees Gerechtshof wegens niet-toepassing van vier E.E.G.-richtlijnen inzake afvalstoffen.

1984: Big Brother milieubewust?

ROELAND DIRKS.

Op 28 maart jongstleden werd te Avignon het memorandum van het EEB (European Environmental Bureau) aan de Thorn-kommissie toegelicht en besproken. Deze kommissie telt veertien leden en wordt voorgezeten door Gaston Thorn. Als uitvoerend orgaan van de Europese Gemeenschap blijft ze in functie tot 31 december 1984.

Het memorandum dat op 6 januari 1981 door het EEB aan Gaston Thorn werd overgemaakt, is het resultaat van ruim drie maanden intern beraad tussen de leden van het EEB en bevat de belangrijkste eisen van de milieubeweging aan de Europese Executieve. De integrale tekst verscheen in het Engels, Frans en Duits en kan gratis worden bekomen op het EEB-sekretariaat te Brussel, Vautierstraat 31.

Dit initiatief van het EEB is bedoeld als een bijdrage om de verantwoordelijkheid van de kommissieleden inzake milieu tegenover de huidige en komende generaties te verlichten. Net als uit andere recente rapporten, zoals de Wereldstrategie voor Natuurbehoud (World Conservation Strategy) van de Internationale Unie voor Natuurbehoud (I.U.C.N.) en het jongste verslag van de regering van de Verenigde Staten van Amerika (Glo-

bal 2000 report) blijkt dat enkel een milieubewuste samenleving in staat zal zijn om te overleven en haar welvaart en welzijn veilig te stellen.

Daarom moet ook in Europa verspilling en over-exploitatie van natuurlijke hulpbronnen worden tegengegaan en mag de strijd tegen inflatie en werkloosheid de ecologische basis van de economie niet verder ondermijnen. Dit vereist een nieuwe benadering van het industrieel beleid, minder grootschalig van opvatting, meer gericht op kwaliteit en op gebruik van hernieuwbare grondstoffen, zoals water en bodem in plaats van olie en metalen.

Voor de komende vier jaar heeft het EEB in zijn memorandum een aantal gedachten ontwikkeld met betrekking tot belangrijke materies zoals landbouw, energie, vervuiling, natuurbehoud, landschapsbescherming en monumentenzorg, vervoer, visserij e.d. waarvan we nu de krachtlijnen publiceren.

Landbouwbeleid fundamenteel herzien.

De landbouwer is meer dan een voedsel- en grondstoffenproducent. Hij is ook landschaps- en bodem-

beschermers en moet in deze taken worden bijgestaan en gesteund. Het aanvaarden van regionale verschillen in de Europese landbouwontwikkeling wordt aanbevolen, evenals de verbetering van de produktiemiddelen, wat echter niet mag leiden tot overspecialisatie in de lidstaten. Wegens de toenemende bedreiging van de wereldvoedselvoorraden en de mogelijke gevolgen in Europa moet dringend bijstand worden verleend aan de landen uit de Derde Wereld. De

beperkingen van het aantal zaadsoorten bestemd voor verkoop moet worden herzien, wegens de bedreiging van de genetische diversiteit en het risico van een blijvend verlies van lokale variëteiten. Het toenemend gebruik van chemische stoffen moet worden afgeremd en omgebogen. Dit kan door de verbruiker beter in te lichten over de gevolgen van insecticiden, pesticiden en chemische meststoffen voor de voeding en de volksgezondheid en door de biologische

Enkel een milieubewuste samenleving zal in staat zijn om welvaart en welzijn te beveiligen.

landbouw te bevorderen. Het steunen van een onderzoeksprogramma voor alternatieve landbouw is nodig, omdat tot nu toe de voorstanders nooit de kans kregen om de waarde van hun methode aan te tonen, zowel inzake produktie-resultaten als met betrekking tot milieubescherming. Een onafhanke-

Er wordt ook meer aandacht gevraagd voor de bosbouw, vooral voor het toeristisch belang van de wouden in vele streken van de gemeenschap. Bosgebieden bevorderen de lucht- en bodemkwaliteit, evenals de waterhuishouding in het bijzonder in de bergen en het Middellands-zeegebied. In natuurlijke bossen,

Kleinschalige landbouw in Bretagne.

lijk Europa inzake voedselvoorziening heeft weinig zin als de energieafhankelijkheid erdoor wordt verhoogd, zoals nu het geval is door de ingevoerde energie, zowel voor de mechanisering als voor de produktie van meststoffen. Een minder intensief landbouwbeleid zou een aanzienlijke energiebesparing betekenen en bijgevolg zowel de betalingsbalans als de landschapsbescherming ten goede komen.

waar de produktie van minder belang is, moet de nadruk liggen op de wetenschappelijke en recreatieve waarden. Vooral in de nieuwe lidstaten Griekenland, Spanje en Portugal is een evenwichtige aanpak nog mogelijk.

Het stelselmatig ontwateren van waterrijke gebieden moet worden beperkt of stopgezet, als het dierenleven er dan in gevaar wordt gebracht. Kortom, een fundamentele herziening van het landbouwbeleid

van de Europese Gemeenschap dringt zich op in het licht van de Wereldstrategie voor Natuurbehoud bekendgemaakt in de lente van 1980 door de I.U.C.N., het W.W.F. (World Wildlife Fund) en Verenigde Naties (United Nations Environment Programme).

Energiebesparing prioritair.

Een rationeel energiegebruik en de ontwikkeling van nieuwe energiebronnen zijn voor West-Europa van levensbelang. Kernenergie biedt geen oplossing voor de reële energiebehoeften van Europa, wegens de toenemende kostprijs, de onopgeloste veiligheidsproblemen, het ontbreken van een aanvaardbare oplossing voor kernafval, de bedreiging van de wereldvrede en de beperking van de persoonlijke vrijheden (spreiding, terrorisme). Bovendien is kernenergie ongeschikt als vervangmiddel voor olie. Daarom moet de Europese commissie haar (voor)oordeel ten gunste van kernenergie herzien en haar verbintenissen met de kernindustrie opzeggen. De financiële steun van de Europese Gemeenschap aan kernindustrie in het algemeen en aan de opwerkingsbedrijven en snelle kweekreactoren in het bijzonder, moet worden stopgezet. Deze kwam tot stand op aandringen van de Europese commissie, via Euratom-leningen e.a.

Fossiele brandstoffen kunnen op lange termijn evenmin de Europese energieproblemen oplossen, niet alleen omwille van hun toekomstige economische onzekerheid en hun potentiële rol als politiek en economisch chantagemiddel, maar ook wegens de ernstige milieuproblemen, die ze meebrengen. Energiebesparing is bijgevolg

prioritair, naast de omschakeling naar alternatieve energie.

Hinderproblemen.

Meer dan ooit zijn krachtige maatregelen nodig om water- en luchtvervuiling, lawaai, giftige stoffen en afval te bestrijden. Het bestaan van de Gemeenschappelijke Markt is een feit. Bijgevolg moeten deze problemen ook worden aangepakt op het niveau van de Europese Gemeenschap. De ontwikkeling van een spitstechnologie in deze sektor kan de concurrentiepositie van Europa op de wereldmarkt alleen maar bevorderen.

De slechte kwaliteit van het oppervlaktewater heeft op tal van plaatsen, niet alleen een negatieve invloed op het milieu, maar ook op de visserij in de binnenwateren, de landbouw en sommige industriële processen. Vooral de Rijn, Europa's grootste maar ook meest vervuilde rivier, vraagt dringend aandacht. Binnen de Europese Gemeenschap moet, op voorstel van de Europese commissie, eerlang een strenge wetgeving tot stand komen. Dit initiatief wordt krachtig gesteund door het EEB.

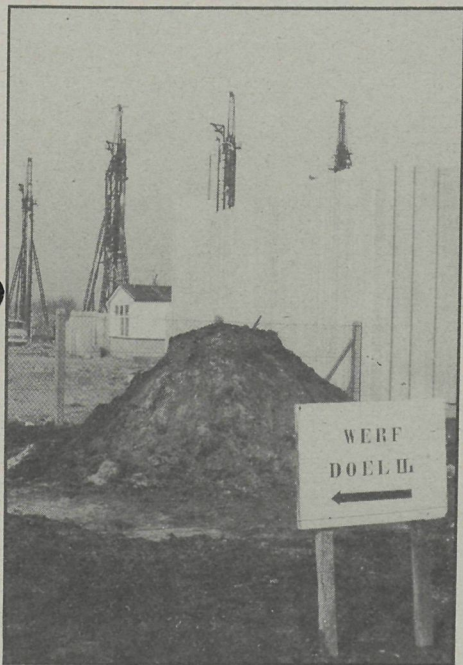
Door het beperken van het energieverbruik, zal ook de luchtvervuiling verminderen. Emissie-normen, bestemd voor alle lidstaten, zijn nodig, vooral voor elektriciteitscentrales en meer bepaald met betrekking tot stikstofoxiden en zwaveldioxide (toelaatbare concentraties voor de bevolking en in relatie tot de zgn. zure regens). De inzet van technologische middelen tegen de emissie van vlieggas zware metalen en kankerverwekkende koolwaterstoffen is dringend nodig. Bovendien moet op zijn minst zo-

veel aandacht besteed worden aan preventieve, als aan herstelmaatregelen.

De Europese bevolking ervaart lawaai als het meest schadelijke van alle hinderproblemen. Het ontbreken van een krachtig lawaaibestrijdingsbeleid is daaraan niet vreemd. De Europese commissie moet zulks beleid bevorderen.

Sommige chemikaliën bedreigen de bevolking. Controlemaatregel dringen zich op. In geval van twijfel verdient een verbod de voorkeur. Zo zouden de chloorfluorkoolstoffen onmiddellijk moeten worden verboden, temeer omdat er voldoende alternatieven zijn.

Wegwerpverpakking gebruiken komt neer op verspilling, zowel van

Kernenergie biedt geen oplossing...

grondstoffen als van energie. De Europese commissie mag zich niet langer laten leiden door de machtige verpakkingslobby en moet dringend preventieve voorstellen uitwerken met betrekking tot risikohoudend afval.

Aktief natuur- behouds beleid.

Voor wat het natuurbehoud betreft, wordt van de Europese commissie verwacht dat ze overgaat tot de harmonisering van de jachtvoorschriften, in overeenstemming met de richtlijnen inzake vogelbescherming. Deze voorschriften verschillen nog teveel in de lidstaten en in sommige landen laten jachtvergunningen zelfs de vangst van beschermde vogels toe. Verder moet een inspanning worden geleverd om het cultureel erfgoed te beschermen, de landschappen en historische stadskernen inbegrepen.

Het EEB steunt het voornemen van de Europese commissie om de Konventie van Washington te ondertekenen. De richtlijn in verband met de toepassing ervan in de Europese Gemeenschap mag de lidstaten niet beletten om strengere maatregelen te nemen tot bescherming van sommige bedreigde dieren en plantensoorten. Het zou ook wenselijk zijn dat de Europese Gemeenschap lid zou worden van de internationale walviskommissie.

Ekologische kartering geeft algemene informatie over milieu, natuur en landschap. De Europese Gemeenschap is te grootschalig opdat rekening zou kunnen gehouden worden met alle specifieke factoren in de lidstaten. Daarom moet elk project onderworpen worden aan een milieu-effekt-rapportering.

Een beslissing mag bijgevolg niet enkel steunen op de gegevens van de ekologische kartering.

Gezien de nieuwe pogingen om de Waddenzee te industrialiseren, wordt van de Europese commissie verwacht dat ze haar standpunt zou bevestigen om de Waddenzee te beschermen, als grootste en interessantste waterrijk gebied en vogelreservaat in de Europese Gemeenschap.

Vrachtwagenvervoer beperken.

Het goederenvervoer via spoor- en waterwegen moet worden bevorderd, in tegenstelling tot het transport door middel van zware vrachtwagens, dat wegens een hoog energieverbruik, de trillingen, de lawaaihinder en de grote onveiligheid moet worden beperkt.

Ook voor personenvervoer over middellange en lange afstanden geniet het spoor veruit de voorkeur. Hoog energieverbruik en lawaaihinder maken de huidige vliegtuigen minder interessant. Een tunnel onder het kanaal, gefinancierd door de Europese Gemeenschap, mag enkel bestemd zijn voor vervoer per spoor.

Visstand beschermen.

Beschermende maatregelen ten gunste van de vispopulatie in de wateren van de Europese Gemeenschap dringen zich op. Betwistingen tussen de lidstaten mogen het visserijbeleid niet langer hinderen.

Gezien de Europese commissie voorstander is van een invoerverbod

voor walvisprodukten en daardoor de noodzaak erkende van een jachtverbod op walvissen, is de toetreding van Spanje onverenigbaar met de door dat land beoefende walvisjacht.

Naar een derde actieprogramma?

Het memorandum van het EEB aan de Thorn-kommissie heeft verder betrekking op het wetenschappelijk onderzoek (teveel gericht op kern-energie), het industrieel beleid (vernieuwing gericht op kleinschalige projecten is dringend nodig), het regionaal beleid (moet een beter evenwicht nastreven tussen bevoordeelde en arme streken en plaatselijke, kleinschalige initiatieven steunen) en de ontwikkeling van de Derde Wereld (waarbij van meetafaan moet worden rekening gehouden met de invloed op het milieu). Tenslotte pleit het EEB voor een derde actieprogramma (met een milieudimensie gekoppeld aan elke sektoriële beleidsoptie), meer middelen om de milieuproblemen daadwerkelijk te kunnen aanpakken en een bredere inspraakmogelijkheid voor de Europese bevolking.

Inspraak.

Over nationale veiligheid

Voor velen onder onze lezers zal het misschien als ver gezocht overkomen om in een milieutijdschrift dat zich tot doel stelt een populair wetenschappelijk milieutijdschrift te zijn, een vrije tribune aan te treffen over het plaatsen van kernraketten in West-Europa.

Ter verduidelijking is het goed te weten dat Bond Beter Leefmilieu-Vlaanderen ten tijde van de reusachtige mobilisatie tegen het plaatsen van nieuwe kernraketten in West-Europa (december '79), zich heeft aangesloten bij dit protest. De basis waarop dit gebeurde was de afwijzende houding die B.B.L. Vlaanderen inneemt tegen het gebruik van kernenergie, en, konsekwent daarmee, ook het gebruik van kernwapens. Vandaar....

De redactie.

Hubert V. David.

1977 was een uitermate belangrijk jaar inzake defentie en nationale veiligheid. In dat jaar, op een vergadering van de leiders van de westerse wereld te Londen, hebben de regeringsleiders besloten dat een tegenzet moest gedaan worden tegen de beslissing van de Sovjet-Unie om een kernraketten-arsenaal te installeren, kernraketten die op de voornaamste steden van West-Europa gericht zouden worden. De ministers van Lands-

verdediging hebben deze opdracht dan verder uitgewerkt en in 1979 hebben dezen dan besloten zg. Cruiseraketten in West-Europa te installeren.

Bij de invulling van deze beslissing, m.n. bij de vraag waar deze raketten geplaatst dienen te worden is in België een discussie losgebarsten tegen iedere installatie waarbij een deel van de milieubeweging zich resoluut tegen iedere installatie heeft verzet.

Deze discussie is voor een groot deel vanuit Nederland geïnspireerd en daarom is het wel nuttig enige aandacht te besteden aan de Nederlandse discussie.

In Nederland heeft de discussie twee inspiratiebronnen: de politieke linkervleugel enerzijds en het Inter Kerkelijk Vredesoverleg (IKV) anderzijds. Het universele broederschap is een ideaal van de linkervleugel sinds zijn oorsprong en in dat ideaal past oorlogvoeren natuurlijk niet. Het IKV vertrekt van het morele beginsel dat doden vanuit christelijke visie niet verantwoord is.

Binnen de Nederlandse socialistische heeft de discussie rond de bewapening zelfs tot een scheuring geleid, enerzijds is er de grootste partij, de Partij van de Arbeid, en anderzijds de Pacifistische Socialistische Partij. De laatste, de PSP, blijft op het principieel socialistisch

standpunt en weigert iedere be-
wapening, ook voor verdediging.
Binnen de grootste partij, de
PvdA, is de dikussie blijven
voortduren waarbij men sterk ge-
neraliserend kan stellen dat ze meer
voor unilaterale ontwapening was
als ze in de oppositie zat (zo-
als nu trouwens) en meer de lands-
verdediging behartigde als ze
in de regering zat -overigens
zoals hier steeds koalitierege-
ringen.

De Jongsocialisten, één van de
drijvende krachten tegen het
plaatsen van de atoomraketten in
ons land, volgen de diskussie
in Nederland van nabij. De SP,
die natuurlijk enige moeite heeft
een strak economisch regerings-
beleid in deze moeilijke tijden
aan haar achterban te verkopen
en dus een probleem moet vinden
om stoom te laten afblazen, en
die anderzijds naar de kiesgun-
sten lonkt van wat gemakshalve
de ongebonden linkerzijde wordt
genoemd, volgt de Jongsocialisten
hierbij tot op zekere hoogte.
M.a.w. buitenlands beleid en
defensiepolitiek in funktie van
partijpolitieke eenheid.
Wat het IKV betreft, haar leiders
wijzen de publieke opinie voort-
durend op het onkristelijk karak-
ter van het doden, zeg maar op
het on-ethische aspekt van oorlog.
Daarbij maken zij ook de volgende
stap - een stap die totaal anders
is van aard - ze geven de weg
aan, volgens dewelke oorlog ver-
meden kan worden; de enig zalig-
makende weg volgens hen is ont-
wapenen langs één kant - in casu
deze, onze kant van de oost-west
grens - in de hoop en verwachting
dat zulks later zal leiden tot
ontwapening aan de andere kant.
Het is m.i. terecht dat de gees-
telijke leiders hun gelovigen
- en anderen - voortdurend wijzen

op hun taak in deze wereld, op
hun doelstellingen op deze aarde
(alhoewel velen van de Milieu-
rama lezers het ook daar niet
zullen mee eens zijn). Maar het
behoort niet tot de taak van
de geestelijke leiders ook de
wijze waarop deze doelstellingen
dienen nagestreefd te worden als
leerstelling mee te geven; hoog-
stens zou men kunnen aanvaarden
dat ze mogelijke alternatieve
keuzen aanduiden. De uiteindelijke
keuze van de middelen is een po-
litieke keuze, dient door politi-
ci gemaakt te worden en door de
ganse bevolking geschraagd. Als
men de geestelijke leiders de
dagelijkse politiek toevertrouwt,
komt men gauw tot Iraanse Ayatol-
lah-toestanden! (als de lezer
me deze kleine overdrijving wil
vergeven).

Een paar uitzonderingen daar ge-
laten, (uitzonderingen die in de
huidige situatie geen enkel ge-
vaar vormen voor de vrede) is de
de West-Europese samenleving zeer
vredelievend sinds de laatste
wereldoorlog en is geen enkel
leger mobiliseerbaar voor een
agressie-oorlog tegen het Oost-
blok.

De plaatsing van de Cruiseraket-
ten is niet anders dan een ant-
woord op de Sovjet-agressie.
Sinds 1977 - toen het Westen
besloot te reageren - hebben de
Sovjets niet stilgezeten en zijn
hun SS 20 raketten geïnstalleerd
en één voor één gericht op de
belangrijkste Westerse steden.

Risiko's

De milieubeweging - of een deel ervan - heeft het protest tegen het plaatsnemen van de Cruiseraketten onderschreven omwille van de risico's voor mens en milieu door het gebruik van atoomwapens. Daarbij heeft men kernenergie en kernwapens over één hoop gegoooid. Toch zijn het twee verschillende risico's afwegingen.

Bij kernenergie staat aan de debetzijde de mogelijke gevaren bij een ongeval en de onopgeloste zaak van het kernafval. Aan de kreditzijde staat een potentieel hoger energieverbruik.

Het is de terechte stelling van de milieubeweging dat veel energie kan gespaard worden - vooral in de industrie - waardoor geen eigenlijke behoefte bestaat aan deze meer-energie. Wat over 50 of 100 jaar dan nog zeker nodig zal zijn inzake energie zal voorzien kunnen worden door alternatieve energiebronnen. Op de keper beschouwd staat aan de kreditzijde van kernenergie dus geen enkel reëel voordeel. De milieubeweging wijst dus terecht de kernenergie af.

Bij de kernbewapening is de debetzijde eigenlijk niet zo verschillend. Eventueel gebruik van de kernwapens - m.a.w. als er iets verkeerd gaat met de kernbewapening - zal het verschrikkelijke gevolgen hebben. De kreditzijde is totaal verschillend. Gelijkaardige bewapening zal de agressor beletten aan te vallen. Of om het anders te zeggen "het ene zwaard houdt het andere in de schede". Daarbij is het heel belangrijk dat de bewapening gelijkwaardig is. Nukleaire bewapening aan de ene zijde en klassieke

defensie aan de andere (volgens de tegenstanders van de plaatsing van de Cruiseraketten de oplossing) kan alleen maar leiden tot het gebruik van kernwapens van de Sovjet-Unie tegen West-Europa zodra een konflikt scherp wordt - en een konflikt dat niet noodzakelijkerwijze tussen de Sovjet-Unie en West-Europa dient te zijn; het zou best kunnen dat de Sovjet-Unie atoomwapens wil gebruiken om een voorbeeld te stellen aan anderen, bv. de V.S. Het verdient aanbeveling na te denken waarom Japan de verschrikkingen van de atoomoorlog heeft ondergaan. Japan kon zich nog lang en hardnekkig verdedigen met klassieke bewapening. Japan had echter geen kernbewapening om terug te slaan in geval de Verenigde Staten hun kernbewapening tegen Japan zouden gebruiken. En de V.S. heeft deze situatie uitgebuit, heeft kernwapens gebruikt tegen twee middelgrote Japanse steden en heeft dan Japan voor de keuze gesteld van overgave of het gebruik van het kernwapen tegen Tokio. Japan was machteloos en moest zich wel overgeven. Als West-Europa een gelijkaardige toestand wil vermijden - als het m.a.w. in de toekomst wil vermijden een keuze te moeten maken tussen "Rood of dood" - dient het nu een gepast antwoord te geven aan de Sovjet SS 20 raketten die op West-Europa gericht staan - hoe spijtig een dergelijke situatie ook is.

Even zo belangrijk - zoniet belangrijker - op de kreditzijde van de kernbewapening is dat het de mogelijkheid biedt serieuze ontwapeningsonderhandelingen te voeren. Men kan alleen maar van de Sovjet-Unie eisen een deel van hun wapenarsenaal - nukleair of anders - af te bouwen als het

Westen iets gelijkaardigs kan aanbieden. Ontwapeningsonderhandelingen zitten jammer genoeg momenteel in het slop omdat door de Sovjet-inval in Afganistan de Amerikaanse Senaat Salt II niet meer kon ratificeren. De hoop voor bilaterale ontwapening moet echter hoog gehouden worden en zo iets kan maar onderhandeld worden vanuit een even zo sterke positie als de Sovjet-macht. Als West-Europa hierbij een leidende en positieve inbreng wil hebben moet het zich in een even zo sterke positie plaatsen.

Besluit.

Het antwoord op de nukleaire bedreiging is niet eenzijdige weerloosheid en machteloosheid. De milieubescherming heeft de taak enerzijds te wijzen op de verschrikkingen van de oorlog en anderzijds een actieve druk uit te oefenen voor reële bilaterale ontwapening. Door naïviteit en emoties is een deel van de milieubeweging in het recente verleden een flink stuk te ver gegaan;

het is geen schande vroegere fouten in te zien en een standpunt aan te passen aan de realiteit.

Tot slot nog een nadenkertje: de Financial Times - een krant die moeilijk van overdreven pro-Sovjet sympathieën kan beschuldigd worden - publiceerde in 1968 een editoriaal dat de Sovjet-Unie het zich niet kon veroorloven Tsjecho-Slovakije binnen te vallen omwille van zijn goede relaties met Washington. Het is een karakteristiek van krantenartikels dat ze geschreven worden een aantal uren voor de krant gedrukt en verkocht worden. Het bewuste editoriaal verscheen op exakt dezelfde morgen als de Sovjet-inval in dat land.

"INSPRAAK" is een open tribune.

De redactie is niet verantwoordelijk voor de inhoud van deze rubriek, waarin de auteur zijn persoonlijke mening weergeeft m.b.t. tot milieuproblemen in hun brede betekenis.

Reakties zijn steeds welkom.

Korte berichten.

Betoelaging leefmilieuverenigingen.

De Minister van de Vlaamse Gemeenschap, M. Galle verleent een toelage aan elke vereniging met of zonder rechtspersoonlijkheid, actief op het terrein van leefmilieubescherming en -verbetering onder volgende voorwaarden :

- haar activiteiten vinden hoofdzakelijk plaats in het Vlaamse Gewest en reiken verder dan zuiver gemeentelijke en eng tijdsgebonden situaties;
- zij moet studies of met de post bezorgde periodieke publikaties verzorgen met wetenschappelijke waarde of die belangrijke opties inzake leefmilieubehoud bevatten;
- geen andere nationale of regionale toelage ontvangen. Een toelag aan een overkoepelend organisme wordt niet in aanmerking genomen.

De toelage moet uiterlijk tegen 15 oktober 1981 schriftelijk aangevraagd worden bij : Minister Marc Galle, p/a Dienst Milieuhinder, Rijksadministratief Centrum, Vesaliusgebouw, 1010 Brussel.

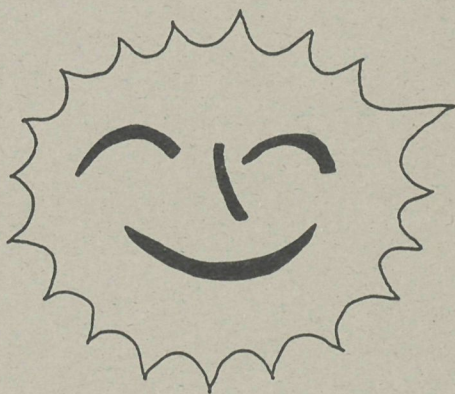
Een verantwoordingsdossier met volgende elementen dient bijgevoegd te worden :

- een schriftelijke verklaring, gedateerd en ondertekend door de statutair of feitelijke verantwoordelijken, dat de vereniging strikt de sociale en fiscale wetgevingen heeft gëerbiedigd over het jaar waarvan de rekening als basis voor de subsidiëring geldt;

- een boekhoudkundige balans van het vorig afgesloten dienstjaar met eventueel de verantwoording van de aanwending van de voor dat jaar verleende toelage;
- de begroting van het dienstjaar waarvoor de toelage wordt aangevraagd en waaruit de opsomming blijkt van de uitgaven die in het kader van de verwachte toelage worden gepland;
- nummer en juiste benaming van post- of bankrekening van de vereniging;
- en drie exemplaren van de verzorgde publikaties.

E.O.

V.A.K.S. verhuist.

VERENIGDE AKTIEGROEPEN VOOR
KERNSTOP (V.A.K.S.)
Breughelstraat 31-33
2000 Antwerpen
Tel.: 031/18.65.92

V.A.K.S. verhuist. Voorlopig geklasseerde landschappen.

De Minister van de Vlaamse Gemeenschap, Marc Galle, zette voor volgende landschappen de procedure tot rangschikking in:

- "De Schorren en Slikken van Oude Doel", op het gewestplan aangeduid als R-zone, hebben een belangrijke wetenschappelijke waarde als rust- en fourageerterrain voor watervogels en steltlopers. Zo'n landschap in de Scheldepolder wordt zeldzaam.
- "De Zavelenberg te Sint-Agatha-Berchem" met heuvelachtige weiden en sterke bermen met prachtige bomen dringt de Brusselse agglomeratie binnen, zoals de Brusselse verstedelijking het Pajottenland overspoelt. Daar de zeer zeldzame *Helloborus viridis* er groeit, dient dit gebied dringend beschermd te worden.
- Het door grote saneringsplannen bedreigde natuurgebied rond "de Bosbeek te Maaseik" behoort tot de biologisch interessantste beekvalleien van Limburg. Rietvegetaties, wilgen- en elzenstruiken, weiden, loofbosjes en afwateringssloten vormen er één geheel.
- Het landschap "Landduin te Heusden", op het gewestplan als parkgebied aangeduid, omvat naast enkele stuifzandkoppen, een grasland, een bebost en een kaal gedeelte. Afgravingen, woningbouw en ongeoorloofde recreatievormen bedreigen dit gebied.

- Het "Stramproyerbroek" te Kinrooi, de "Crabbegatweg" te Ukkel, het "Torfbroek" en het "Domein ter Bronnen" te Kampenhout sluiten deze lijst.

E.O.

Resoluties industriële archeologie.

Op 4 en 5 april jl. vonden in het Provinciaal Automuseum te Hout-halen de Eerste Vlaams-Nederlands Ontmoetingsdagen voor Industriële Archeologie plaats.

Een 60-tal specialisten, afgevaardigden van verenigingen en instellingen, en vele belangstellenden beraadden er zich over de problemen van studie, behoud en valorisatie van het erfgoed der industriële periode, vooral met het oog op samenwerking en Koördinatie tussen Noord en Zuid.

De kontakten en het overleg moeten zich uiten op een meer permanente basis. Een kuratorium waarbij afgevaardigden uit beide gebieden overleg kunnen plegen, biedt hier een ideale oplossing. Dit kuratorium zou belast worden met het formuleren van het volgend kongresonderwerp.

Men wenste een betere samenwerking op het vlak van de publikatiepolitiek, de distributie van deze publikaties en de uitwisseling van inventaris- en technische gegevens. Het bestaande technisch materiaal dat reeds beschikbaar is bij openbare instellingen (leger, openbare werken, musea...) moet efficiënter en optimaal aangewend worden. Tevens was men van mening, dat men zich dringend diende te bezinnen over het valoriseren van industriële relikten op toeristisch en sociaal-kultureel vlak.

E.O.

Natuur 2000 antwoordt De Bruyne

De Vlaamse Jeugdbond voor Natuurstudie "Natuur 2000" laakt de tussenkomst van VU-senator H. De Bruyne tijdens het Senaatsdebat over de ratifikatie van de Konventie van Washington. Hij opperde immers dat men de handel in ivoor niet mag bestempelen als een verwerpelijk iets.

Volgens Natuur 2000 is de Hr. De Bruyne niet op de hoogte van de huidige jacht en stroopraktijken op de Afrikaanse olifant, die illegaal en alleen om de slag-tanden (een luxe-investeringsmiddel of een prestige-objekt) wordt gedood. Hij is er zich niet van bewust dat bijna alle natuurbeschermingsorganisaties zich hebben uitgesproken van een beperking en uitzonderlijk strenge controle op de ivoorhandel. Deze organisaties baseren zich op wetenschappelijk onderzoek en analyses van handelsstatistieken, gemaakt in opdracht van de International Union for the Conservation of Nature en het World Wildlife Fund.

We kunnen alleen maar hopen dat de ratifikatie en de toepassing van de Konventie van Washington binnen afzienbare tijd werkelijkheid is.

E.O.

Hou de Voordries groen.

In 1968 voorzag de gemeente Gent-Brugge zestien appartementsblokken op de Voordries (B.P.A. N° 10). Ondergrondse garages, een winkelcentrum en een kleuterschool zouden de huizenrij Het Kamp en het kasteeltje Hof Philippe Van de

Velde 13, niet ver van de E3- viadukt, doen verdwijnen.

In 1976 herzielt het Bestuur voor Stedebouw en Ruimtelijke Ordening het plan, terwijl de Rijksdienst voor Monumenten- en Landschapszorg op dat ogenblik voorstelt de Voordries te beschermen. Eind 1979 wil de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening er een opleidingscentrum neerplanten. Er zijn dus plannen genoeg in omloop.

Een uitgebreide briefwisseling met de beleidsverantwoordelijken en diverse akties resulteerden op 30 juni 1980 in een Ministerieel Besluit dat gedurende één jaar de bescherming van de Voordries regelt. De belangrijkste delen van de Voordries waren hier echter niet in opgenomen.

Dit natuurgebied is nog steeds niet definitief beschermd. Diverse bouwplannen (o.a. een villawijk) blijven een bedreiging vormen. De Gentse Jeugdraad hoopt dat u zich met hen verzet tegen verkalving en bebouwing van dit gebied. Petitie lijsten kan u aanvragen bij: Gentbrugse Jeugdraad, P. Benoit-laan 135 bus 4 te 9219 Gent-Brugge.

E.O.

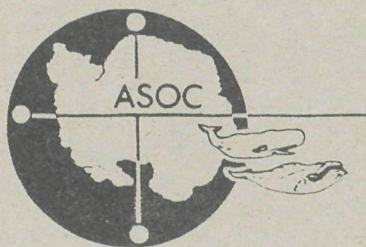
A.S.O.C.-nieuws.

The Antarctic and Southern Ocean Coalition (ASOC) strijdt op wereldvlak voor het behoud van het leefmilieu van Antarctica.

Dit bijna niet-gepollueerde gebied met een rijk zee-ecosysteem, dient op milieu, politiek, economisch en militaire basis beschermd te worden wil men de negatieve invloeden van olie-boringen en minerale activiteiten tot een minimum herleiden. ASOC vroeg de Australische regering haar als waarnemster uit te nodigen op de Konferentie : "The Convention on the Conservation of

Antarctic Marine Living Resources" te Hobart eind 1981.

ASOC bereidt een rapport voor met als prioriteiten : de bescherming van het ecosysteem als geheel en de bescherming van de met uitroeiing bedreigde walvissoorten in het bijzonder.

Belangrijke ASOC-activiteiten vindt U in de kalender!
Kontaktadres : A.S.O.C.
1751 N Street NW-Washington DC 20036

van de in deze staten vrijkomende afvalstoffen. Nederland voert deze richtlijn uit door haar Afvalstoffenwet.

De Belgische Regering beschikt op grond van art. 36 van het EG-verdrag over de mogelijkheid invoerbeperkende maatregelen te nemen met het oog op de bescherming van de gezondheid en het leven van personen, dieren of planten. Voor wat het transport van chemisch afval tussen Nederland en België betreft, sluiten de wettelijke regelingen niet geheel op elkaar aan en kan er mits samenwerking een halt worden toegeeroepen aan het illegaal grensoverschrijdend vervoer van afvalstoffen.

E.O.

Architectuurwedstrijden.

E.O.

Nederlands sluikafval weldra aan banden gelegd?

In een antwoordbrief aan de Actiegroep Leefmilieu Rupelstreek stelt de Nederlandse minister voor Volksgezondheid en Milieuhygiëne dat hun Afvalstoffenwet en de Wet chemische afvalstoffen sedert 1979 deels in werking traden, maar dat de uitvoering ervan zich nog in een aanvangsfase bevindt. Provinciale plannen voor huishoudelijke- en de meeste bedrijfsafvalstoffen zijn in voorbereiding, maar nog niet van kracht. Dit geldt ook voor het vergunningsstelsel van de Afvalstoffenwet.

De Richtlijn van de Europese Gemeenschap van 15 juli 1975 betreffende afvalstoffen verplicht de lidstaten maatregelen te nemen ter bevordering van o.a. de verwerking

Twee belangrijke wedstrijden vonden onlangs plaats in twee toonaangevende Europese steden. Twee gevoeligheden, twee denktranten. Welke plaats is er voor ons land in het internationaal architectuurgebeuren weggelegd? Dit tema wordt in het nummer 69 van A Plus aangesneden.

De ingediende Belgische ontwerpen tonen aan dat, indien sukses in deze wedstrijden is uitgebleven, de reden hiervoor niet gezocht moet worden op het vlak van de conceptuele gebreken.

Jean Barthélémy, koördinator van het dossier, meent zelfs "dat een verwisseling van beide jury's een gunstig resultaat had kunnen opleveren voor een of ander ontwerp uit onze regionen". Uiteindelijk staat België ergens tussen Parijs en Berlijn: dit is een troef, al wordt deze niet altijd in wedstrijden gewaardeerd.

Kontaktadres en bestellingsaanvragen: Redactie A Plus.

Livornostraat, 158 Bus 7 - 1050 Brussel. Tel: 02/649.91.77. (W.V.)

Publikaties.

Aktieboek Natuur en Milieu.

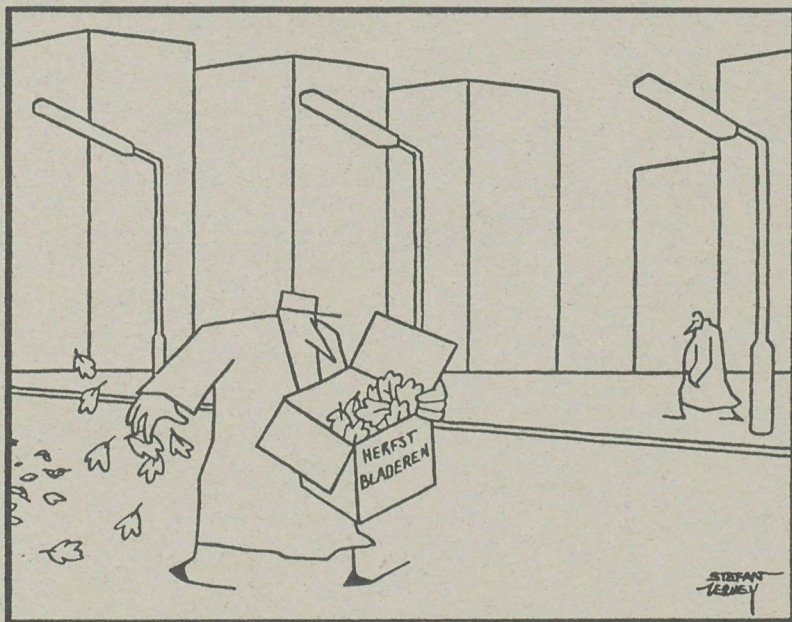
De motivering van de Stichting Natuur en Milieu voor het opstellen van dit 180 blz. tellende *Aktieboek Natuur en Milieu* is : er is werk aan de winkel en wie meewerken wil, moet weten waar de werkerreinen liggen en welke gereedschappen hem ter beschikking staan. Deel I van dit boek behandelt die werkerreinen en Deel II biedt het gereedschap : de bestaande wetten en procedures.

en grondstoffen, defensie, dijkverzwaring en landaanwinning, actie, publikatie, edukatie en de kontakten met het buitenland.

Elk onderwerp wordt vanuit een waarnemend en kritisch evaluerend oogpunt op de korrel genomen.

Je weet waar je aan toe bent.

Je weet ook wat je kan doen als je de algemene wetten, de Wetgeving Ruimtelijke Ordening, de Wetgeving Milieuhygiëne, de Wetgeving Landelijk Gebied, de Wetgeving Verkeer en Vervoer, de Waterstaatswetgeving en de Internationale Wetgeving doorgepluisd hebt.

Het ware al te mooi geweest U het overzicht van dit boek door te spelen, maar wegens plaatsgebrek is dit onmogelijk.

Toch zetten we alle probleemvelden van Deel I op een rijtje : vervoer, industrie, wonen, recreatie, landbouw, natuur en landschap, energie

Dat het Nederlands milieubesef ver voorop loopt op het Belgische blijkt uit dit *Aktieboek* van de eerste tot de laatste bladzijde. Te bestellen bij : Stichting Natuur en Milieu, Noordereinde 60, 1243 JJ 's-Graveland.

E.O.

Dendermonde onder de loep genomen.

De twee rapporten "Funktieonderzoek van de Oude Denderloop in de binnenstad van Dendermonde " en "Verkeersontsluiting en leefbaarheid van het arrondissement Dendermonde" resulteerden uit het B.T.K.-project "Leefmilieukwaliteitsverbetering in de Denderstreek" van de Regionale Aktiegroep Leefmilieu Dender en Schelde v.z.w. (RALDES).

Het eerste rapport analyseert de herstruktureringmogelijkheden van het vrijgekomen gedeelte van de oude binnenstad, door het verleggen van de Dendermonding. Door de studie van de ruimtelijke problematiek (evaluatie van het gewestplan en de bestaande toestand) en de geldende planologische inrichtingsnormen van de historische stadskern, beoogt RALDES een funktietoekenning voor de globale stadskern. Hierbij gaat men ervan uit dat de Dender een "open" waterloop moet blijven, een wandel- en fietspad langs de Denderoever de aantrekkingskracht van de binnenstad verhoogt en het brugverkeer zodanig dient geregeld dat het stadsbeeld er niet onder lijdt.

Het rapport "Verkeersontsluiting en leefbaarheid van het arrondissement Dendermonde" onderzoekt de socio-ekonomische facetten en de leefbaarheidsproblematiek op ekonomisch en ekologisch gebied, als bron voor de milieuvriendelijkste ontsluiting voor Dendermonde.

In het verleden kreëerde men de A11-autosnelweg, doch deze werd door het anti-A11-front gekelderd. Vanuit overheidskringen opteert men nu voor de A29. RALDES besluit dat deze echter even milieuschadelijk is als de A11.

Beide rapporten kan men bekomen bij RALDES, Hoofdstraat 19 - 9330 Dendermonde. Tel.: 053/21.44.78.

E.O.

Het O.L. Vrouwplein blijft!

Het Aktiekomitee ter Beveiliging van het Leefmilieu op de Linker-Oever (A.B.L.L.O.) maakt in haar dossier : "Het Onze-Lieve-Vrouwplein blijft !" aan de inwoners van Sint-Niklaas duidelijk dat het stadsbestuur geen doelgericht beleid voert. Dit beleid gaat in tegen de stroming van de jongste jaren, om stadscentra leefbaar te houden door beperking van het verkeer, geen afbraak, beter openbaar vervoer, ruimte voor de wandelaar enz...

Er is geen enkel geval bekend, tenzij Sint-Niklaas, waar het stadsbestuur nu nog een autoweg doorheen het stadshart poogt te forceren. In dit dossier schetst A.B.L.L.O. een alternatief voor de verkeersafwikkeling in Sint-Niklaas, waarbij veel aandacht wordt besteed aan het behoud van het binnenstedelijk patrimonium, het scheppen van voldoende ruimte voor het autoverkeer en uitbreiding van de verkeersruimte voor fietsers, voetgangers en autobus.

Het dossier is verkrijgbaar door storting van 100 fr. op rekening 000-0085687-36 van M. De Jong, 2781 Stekene, met vermelding "Dossier O.L.V.".

E.O.

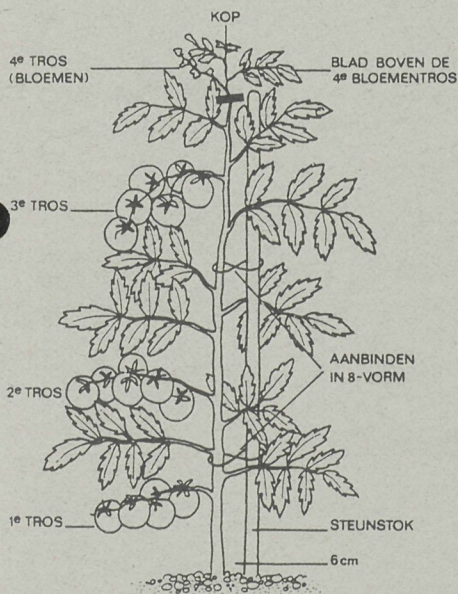
Biologisch tuinieren in de praktijk.

Biologisch kweken van groenten.

P. Van Oosterwijck.

Deze twee handige boekjes over het biologisch telen van hoofdzakelijk groenten verschenen onlangs bij de uitgeverij Deltas.

Het eerste deel geeft op een klare manier een overzicht van de algemene aspecten die bij het biologisch tuinieren om het hoekje komen kijken: bodemsamenstelling, meststoffen, komposterij, onkruid, voedingsfouten, insecten, ziekten... Op een verrassend eenvoudige manier wordt uiteengezet waarom biologisch tuinieren kan en moet als men wil tuinieren zonder gif maar met resultaat.

Het toppen van tomatenplanten op 3 trossen

Het tweede deel bevat dan per groentesoort (althans de meest voorkomende) praktische tips en raadgevingen hoe men het best kan tewerk gaan bij het kweken ervan.

Deze twee boekjes zijn de neerslag van jarenlange ervaringen en onderzoekingen van de auteur op het gebied van het biologisch tuinieren.

Een echte aanrader voor wie overtuigd is van de noodzaak om gezond voedsel te eten en er nu zelf eens werk wil van maken in zijn eigen tuin.

De werkjes van VAN OVERWIJCK zijn daarbij een erg bruikbare handleiding, zeker voor beginners die onnodig het risico van mislukking lopen bij gebrek aan praktische informatie waarvan deze boekjes bol staan.

Te bestellen door 165 fr. per deel te storten op rekeningnummer 001-0295124-29 van VAN OOSTERWIJCK P. 2570 DUFFEL of gewoon in de boekhandel.

D.V.M.

Dokumentatiemap landschapsonderzoek.

Deze nieuwe publikatie, uitgegeven door de Rijksdienst voor Monumenten- en Landschapszorg bezorgt meer informatie over een floristische studie in het domein Ryckvelde te Damme-Sijsele, het "Welleke" te Zonhoven, het dal van de Kleine Nete tussen Lier en Nijlen en het Plateau tussen IJse en Laan.

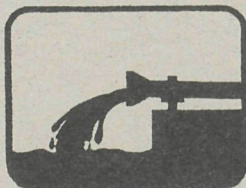
De Dokumentatiemap Landschapsonderzoek N°1, 75 blz., is te verkrijgen bij de Rijksdienst voor Monumenten- en Landschapszorg, Jozef II straat 30 (7de verd.), 1040 Brussel.

E.O.

The North Sea and its environment uses and conflicts.

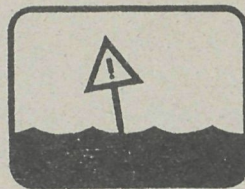
Het werkverslag "The North Sea and its environment uses and conflicts" (171 blz. met talrijke kaarten en grafieken) bevat alle referaten van het op 25 en 26 oktober 1979 georganiseerde internationaal seminarie over de Noordzee.

Het doel van de Werkgroep Noordzee is het voorkomen van een verdere aantasting van het natuurlijk milieu van de Noordzee, het tegen gaan van deze aantasting voor zover deze reeds aanwezig is en het herstellen van het natuurlijk evenwicht. Hierbij houdt men rekening met de maatschappelijke betekenis van menselijke activiteiten die invloed uitoefenen op de Noordzee. Voor de werkgroep omvat de Noordzee de zee tussen Nederland, België, Engeland, Schotland, de Orkney's en Shetlandeilanden, de 62e breedtegraad, Noorwegen, Zweden, Denemarken, W.-Duitsland, het Nauw van Calais, het Skagerrak, alsmede alle aangrenzende kustgebieden zoals stranden, inhammen, fjorden, estuaria en wadden.

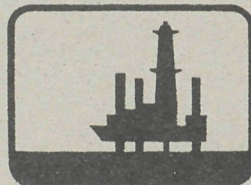

In het engelstalig verslag, met beperkte oplage zijn opgenomen :

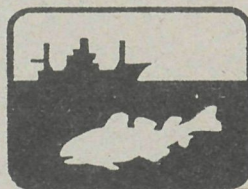
- een inleiding, waarin de Werkgroep Noordzee haar uitgangspunten formuleert waarop een toekomstig Noordzeebeheer gebaseerd zou moeten zijn,

- de volledige teksten van de op het seminarie gehouden lezingen. Deze omvatten het algemeen standpunt van de Werkgroep Noordzee, de te volgen Noordzee-politiek vanuit wetenschappelijk oogpunt, de Noordzee-politiek vanuit de Europese Gemeenschap en de Noordzee-politiek volgens Lord Kennet van de House of Lords,

- het volledige verslag van de werkgroepen : wetenschappelijk onderzoek, controle en sancties, de te volgen Noordzee-politiek, visserij en scheepvaart, pollutie en de exploratie en exploitatie van olie en gas,

- alle werkmappen die voor het seminarie werden geschreven, over een groot aantal onderwerpen in verband met de Noordzee.

"The North Sea and its environment uses and conflicts" kost 30 gulden en kan men bestellen bij :
De Werkgroep Noordzee, Dam rak 37'',
Postbus 723, 1000 AS Amsterdam.

E.O.

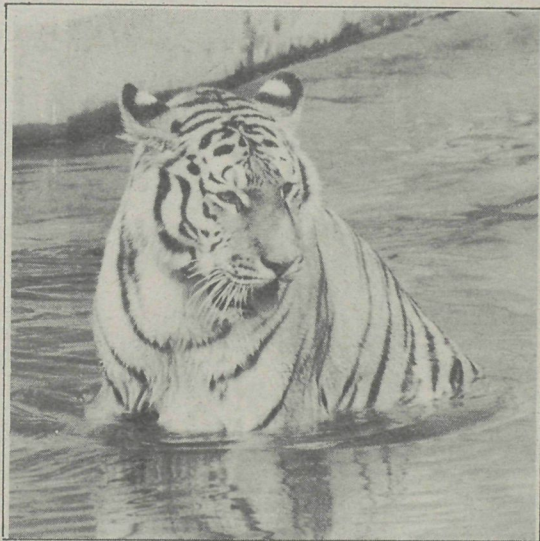
ADVERTENTIE:

Nationale ZOO Antwerpen

ONTDEK HOE WEINIG EEN ZOO-ABONNEMENT KOST
EN HOEVEEL HET WAARD IS!

MET EEN ZOO-ABONNEMENT KAN JE alle dagen naar de Dierentuin, gratis naar het Dierenpark Planckendael (Mechelen), gratis naar de Dierentuinen van Londen, Keulen en Rotterdam, deelnemen aan alle activiteiten die voor de leden georganiseerd worden, gratis het trimestrieel Zoo-tijdschrift toegestuurd krijgen.

IN EEN PRACHTIGE TUIN
ONTMOET U DE MEEST ON-
VERWACHTE ZOBEWONERS.

MENSAPENGEBOUW: met gorilla's, orang-oetans en chimpansees.
NIEUW APENGEBOUW: unieke presentatie van grote groepen apen.
DELPHINARIUM: dagelijks dolfijnenshows - onderwaterpanorama.
AQUARIUM: een feeëriek onderwaterschouwspel. NOCTURAMA: met overdag de nachtelijke dierenwereld in volle activiteit. REPTIELENGEBOUW: met het krokodillenverblijf waar een tropisch onweer losbarst.
EGYPTISCHE TEMPEL: met olifanten, neushoorns, giraffen en tapirs.
GEBOUW VOOR EXOTISCHE VOGELS: met de beroemde "donkere galerij".
EN VERDER: Baby-zoo, Planetarium, Wintertuin, Natuurhistorisch Museum, enz.

DE ZOO IS ALLE DAGEN OPEN VANAF 8.30 UUR.

Portret.

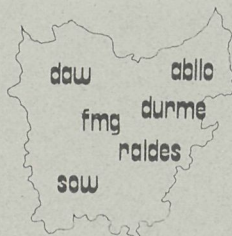
Milieufederatie Oost-Vlaanderen - MFO.

De MFO is een samenwerkingsverband van de regionale milieufederaties uit de provincie Oost-Vlaanderen, aangesloten bij de Bond Beter Leefmilieu-Vlaanderen. Na een aantal voorbereidende besprekingen werd onlangs op 4 mei 1981 te Gent, de MFO aan de pers voorgesteld. De stichtingsakte werd ondertekend door het aktiekomitee ter Beveiliging van het Leefmilieu op de Linkeroever v.z.w. (ABLLO), Durme v.z.w., de Regionale Aktiegroep Leefmilieu Dender en Schelde v.z.w. (RALDES), De Andere Weg v.z.w. (DAW), de Federatie voor Milieubescherming van het Gewest Gent v.z.w. (FMG) en de Stichting Omer Wattez (SOW)

De Milieufederatie Oost-Vlaanderen heeft tot doel het natuurbehoud en het milieu-vormingswerk in de provincie te koördineren en te stimuleren en hier toe informatie te verstrekken. Tevens heeft ze de intentie als permanent advies-, informatie- en overlegorgaan met ondermeer het provinciebestuur te fungeren in verband met problemen van provinciaal belang.

De oprichting van dit provinciaal overlegplatform moet dan ook bekeken worden in het kader van de koördinatie-initiatieven van de Bond Beter Leefmilieu om te komen tot een goed gestruktuurde en degelijk georganiseerde

milieubeweging in de vijf Vlaamse provincies. De bedoeling is het overleg en de onderlinge samenwerking te bevorderen, gericht op doeltreffende akties en verdere uitbouw van de organisatie zonder de zelfstandigheid van iedere vereniging in gevaar te brengen.

In dit verband is ook nauwe samenwerking gewenst met de basis, nl. de plaatselijke afdelingen van de landelijke verenigingen aangesloten bij de Bond Beter Leefmilieu. Om de invloed van de milieubeweging te verruimen, wordt ook gerekend op de aktieve, geïsoleerde kernen, om zich daadwerkelijk in te zetten binnen de federaties. Ten behoeve van iedereen die zich binnen de provincie Oost-Vlaanderen betrokken voelt met natuur en milieu zullen regelmatig thematische kaderdagen worden ingericht.

Voorlopig kontaktadres:
Prof. Libbrecht U.
Voorzitter van de M.F.O.
Zulzekestraat 22b,
9690 Kluisbergen.

Kalender.

- 13 juni: Bekenkolloquium georganiseerd door de Belgische Natuur- en Vogelreservaten v.z.w. in de Universitaire Instelling Antwerpen.
Inlichtingen: B.N.V.R. 02/ 648.37.46.
-
- 20 tot 26 juni: Konferentie te München met als thema " De controle op de kwaliteit van het water".
Inlichtingen: Prof. W. Bischofsbergen - Technische Universität, Arcisstrasse 21, D - 8000 München.
-
- 23 juni tot 7 juli: "Biannual Consultative Meeting of the Antarctic Treaty Parties" in Argentinië.
Informatie treft u aan in de Korte Berichten.
-
- 27 juni: Fietsdag te Antwerpen. Inlichtingen: P. Van Dyck Ten Dorpelei 49 - 2510 Mortsel.
-
- 10 tot 21 augustus: Energiekonferentie van de Verenigde Naties te Nairobi.
-
- 20 september: 28ste Nationale Natuurbeschermingsdag met als thema "Waterbeheersing en Natuurbehoud".
Inlichtingen: J. Smeyers, Italiëlei 84, 2000 Antwerpen. Tel.: 031/ 31.26.04.
-
- 3 en 4 oktober: Algemeen Nederlands Kongres te Brussel.
-
- Eind 1981: Konferentie te Hobart - Australië.
"The Convention on the Conservation of Antarctic Marine Living Resources".
Informatie treft u aan in de Korte Berichten.
-

Aankondigingen van milieumanifestaties zoals debatten, opendeurdagen, kursussen, stages, enz. kunnen voor eventuele opname in onze Weekberichten opgestuurd worden naar B.B.L.- Vlaanderen.

Ook jij had in Hoboken of Tessenderlo kunnen wonen...

Oliestranden, loodvergiftiging, stankhinder, onveilige kerncentrales... dagelijks word je er mee geconfronteerd. Misschien enkel via krant, radio en televisie. Misschien sta je volop in de harde werkelijkheid, als inwoner van Hoboken of Tessenderlo... Dan besef je dat er echt wat aan gedaan moet worden! Het gaat immers om onze toekomst, om mensen, om de inwoners van Hoboken en Tessenderlo, om ons allemaal!

Jij, lezer van MILIEURAMA, jij bent je daar ten volle van bewust. Maar je kent vast en zeker nog mensen die met twijfels rond lopen. Heb je daar al iets aan gedaan? Heb je hen bijvoorbeeld reeds je MILIEURAMA laten inkijken?

En jij, die voor het eerst MILIEURAMA in je handen krijgt, geen belangstelling voor nog meer informatie? We willen je echter helemaal niets opdringen. Alvorens je te abonneren kan je best nog enkele gratise proefnummers aanvragen.

MILIEURAMA wil de mensen objectieve informatie brengen over milieu-aangelegenheden, zowel in eigen land als daarbuiten. Lees daarom MILIEURAMA; degelijke informatie is immers de basis voor een milieubewust handelen.

Wees milieubewust, lees MILIEURAMA!

(Voor de abonneringsvoorwaarden, zie blz. 2)

"MILIEURAMA" is het maandelijks tijdschrift van de Bond Beter Leefmilieu-Vlaanderen v.z.w.
Aarlenstraat 25, 1040 Brussel. Tel.: 02/ 230.94.10.
1ste jaargang, nr. 6, juni 1981.
Verantwoordelijke uitgever: R. Dirks.
Karel Van Den Oeverstraat 50,
2200 Borgerhout.

